

FEBRUAR 1990, ŠTEVILKA 2

Beseda ob odkritju kipa J. V. Valvasorja

Te dni Slovenci tako kot vsako leto na začetku februarja potrjujemo svoj odnos do naše kulture. Tako osvežimo svoj zgodovinski spomin in zavest o svoji samobitnosti. To sta dva od pomembnejših elementov preteklosti, sedanjosti, obstoja in bodočnosti vsakega naroda. Slovenci smo izbrali Prešerna za simbol naše slovenske kulture. Svoj kulturni praznik letos podoživljamo s kančkom tesnobe v svojih srcih, hkrati pa v trdni odločitvi in s prepričanostjo, da je potrebno iskati nove poti. Nov jutri mora biti boljši, lepši, bogatejši, kulturnejši...

Kaj želimo? Zahtevamo spodoben delovni dan in pravično plačilo zanj, hočemo mirno noč in hkrati v želji po več človečnosti želimo boljšo knjigo, dober film, lepo pesem in še vse tisto, kar si kdorkoli od nas želi za obogatitev kulturnega v našem vsakdanu.

Sedaj tako moderno govorjenje o Evropi v prostorih obnovljenega Bogenšperka ni potrebno. Janez Vajkard Valvasor, kot najuglednejši lastnik tega gradu, je bil nemški vitez italijanskega rodu, bogatil pa je našo kulturo. Ni se oziral na geografske

niti na politične meje svojega časa. Delal je tisto, kar mu je narekovala njegova vest in želja po iskanju novega, drugačnega, še nerazikanega. Zagotovo je bil čudak svojega časa. Medtem ko so si drugi veljaki mastili svoje brade in brke in poplakovali grla ter skrbeli predvsem za svoj telesni blagor, je Valvasor visoko nad njimi razmišljal in delal za kulturo naroda, sredi katerega je živel. Ali Valvasorja poznamo dovolj?

Mislim, da so zgodovinarji lep kos narodovega dolga do spomina nanj že opravili, čeprav je verjetno mogoče najti še kaj, kar v življenju tega polihistorja še ni odkritega. Vemo, da mu nista bila dovolj le Kranjska in Dolenjska, ki sta mu bili najbližji. Polastil se je tudi Gorenjcev, Korošcev, Kraševcev, Notranjcev, Primorcev in celo Istranov. Ni vpraševal za meje svoje domovine in je na konju prejahal ali si v kočiji ogledal kar vso Evropo. Tudi vojskoval se je, kar je takrat pred tristo leti moral storiti vsak, ki so mu to naročili in je kaj dal nase. Bil je tako predrzen, da se je dotaknil celo Afrike. Res je, da mu

prav vsaka stvar, ki se je je lotil, ni v vsej popolnosti uspela. Toda, komu pa uspe prav vsaka reč, ki se je v življenju lotil?

Ko smo na letošnji Prešernovi proslavi v Cankarjevem domu poslušali Pavla Mihelčiča Slavo vojvodine Kranjske, je verjetno marsikdo od poslušalcev ob ubrani glasbi simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije razmišljal tudi o bogati ustvarjalnosti Valvasorja. Čeravno je marsikomu med nami bližji moderni rompopom ali morda sladkobnost tako imenovane narodno-zabavne glasbe, pa je bil ta glasbeni dogodek vreden svojega imena.

Ivan Godec

Spoštovani bralci!

V skladu s sprejeto programsko politiko našega glasila za čas do volitev objavljamo danes volilne programe zvez.

V naslednji številki bomo objavili kandidatne liste in vse potrebne informacije v zvezi z izvedbo volitev.

Vsem zvezam, ki objavljajo svoje volilne programe, smo namenili enako velik prostor. Objavljeni so po vrstnem redu, kot so prihajali v uredništvo, in niso lektorirani.

Litijani smo proslavili kulturni praznik

Petek, 9. februarja, ni bil navaden dan.

Še vedno nam je v srcih zvenela Prešernova Zdravljica, še so se odvijali pred našimi notranjimi očmi prizori svečane podelitve Prešernovih nagrad, ko smo se Litijani zbrali na Valvasorjevem Bogenšperku.

Ta dan smo doživeli toliko lepih reči. Najprej smo v Valvasorjevi knjižnici prisostvovali odkritju njegovega doprsnega kipa, delo akademskega kiparja Zlata Rudolfa, prisluhnili izbrani besedi o njem, poslušali čudovite pesmi Litijskega okteta ter potem še zaploskali letošnjim dobitnikom Valvasorjevih plaket.

Plakete so prejeli:

OLGA SINREIH, za delo na področju otroškega varstva, **SANDI SITAR**, za delo na področju raziskovalne dejavnosti, **BERTA TRŠELIČ**, za delo na področju vzgoje in izobraževanja, **VIKTOR ZUPAN**, za delo na področju socialnega skrbstva, **PEVSKO DRUŠTVO »ZVON«**, za delo na področju kulturne dejavnosti.

V nedeljo, 11. februarja vreme ni obetalo ravno lepega dne. Že dopoldne so se v zraku lovile prve drobne snežinke, ob pol dveh popoldne, ko smo stali pred obeležjem GEOSS-a, nedaleč od vasi Sp. Slivna in se navduševali nad prelepo pesmijo žirovniškega okteta, pa je vreme pokazalo svoje zobe. Začelo se je snežno neurje, a mi smo vztrajali, ko smo poslušali Prešernovo pesniško misel – predstavil nam jo je igralec Uroš Maček – in se identificirali s kleno besedo akademika Mateja

Pesnik Matej Bor govori zbranim ob središčnem kamnu Slovenije

Bora, slavnostnega govornika. Nič nas ni moglo pregnati, še zlasti ne takrat, ko je vaški zbor zapel tisto lepo pesem Slovenec sem.

Veseli in navdušeni smo bili, ko je iz rok predsednika SO Litija tovariša Mira Kaplja domačin Jože Kimovec prejel visoko državno odlikovanje, s katerim ga je odlikovalo Predsedstvo SFRJ.

Potem nas je pot vodila navzdol, pa potem spet navkreber v dolenske griče. Pred gradom Bogenšperk smo odkrili spominsko ploščo, bili smo pozdravljeni s fanfarami in rogovi Zasavskih rogistov.

V viteški dvorani nas je čakalo li-

kovno presenečenje. Kipar samouk Drago Košir iz Sodražice nam je predstavil svoje lesoreze na temo Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske.

V Valvasorjevi knjižnici smo bili znova prepričani, da slovenstvo ni prazna beseda, da se drevesa svojih korenin zavedo, kadar čeznje rjujejo viharji. Za to je poskrbel pesnik Matej Bor, ki je kljub častitljivi starosti še vedno ohranil bistrost duha in neupogljivo voljo. Kot takrat, ko je šlo za biti ali ne biti.

Peneče vino Valvasor, ki smo ga prvič poskusili po proslavi, je vsaj za nekaj časa utopilo skrbi in v srcih vzbudilo novo upanje.

J.S.

Ivan Godec je govoril o življenju in delu J.V. Valvasorja

Olga Sinreih, dobitnica Valvasorjeve plakete

Pred vhodom v grad je predsednik SO Litija odkril spominsko ploščo J.V. Valvasorju

Pogovor z Mirom Kapljo, delegatom 14. kongresa ZKJ

S kakšnimi občutki si odšel na 14. kongres?

Kongres je potekal v času, ko so se v vseh okoljih uveljavljale izrazite težnje po demokraciji na vseh področjih življenja in dela. Mnogi republiški kongresi so to izrecno postavili kot eno od zahtev.

Omeniti pa velja seveda tudi burne dogodke v Vzhodni Evropi, ki so po svoje tudi vplivali na dogodke pri nas.

Na kongres sem šel kot delegat litijske oziroma grosupeljske občinske organizacije ZK. Predvsem sem želel, da kongresu posredujem naše poglede na procese demokratizacije in opozorim na naše pobude pri oblikovanju sprememb slovenske in jugoslovske ustave in pa seveda stališč našega 11. kongresa ZKS.

Kako si potoval v Beograd in kakšen je bil sprejem naše delegacije?

Prd odhodom smo imeli vsi delegati skupni sestanek, na katerem smo se dogovorili za platformo, iz katere bomo izhajali pri našem odgovornem delu.

V Beograd smo odpotovali z letalom Adrie Airwaysa in bili tamkaj prav lepo sprejeti. V mestni skupščini smo sprejeli materiale in akreditivne.

V času kongresa nismo imeli kakih posebnih stikov z Beograjčani, razen z osebjem hotela, kjer smo stanovali, saj je delo teklo preko vsega dne. Delovne seje so se začele že zgodaj zjutraj in se končevale v poznih večernih oziroma zgodnjih jutranjih urah.

Pri srečanju z ostalimi delegati smo imeli kar dobre vtise. Sploh nismo čutili, da bi nas gledali postrani ali da bi bili morda celo nezaželeni. Seveda pa je bilo vse drugače v delu komisij.

Zapletlo se je že pri samem dnevnem redu kajne?

Da, že pri samem začetku sta se izkristalizirali dve opciji; liberalna, naklonjena spremembam, druga toga, konservativna, ki je želela obdržati obstoječe stanje.

Ko smo se pogovarjali o deklaraciji, najpomembnejšem dokumentu, so prišle popolnoma do izraza te razlike. Nismo dobili

večino glasov pri glasovanju o tem dokumentu, kot je to določal poslovnik, zato je tudi, tako menim, prišlo do razkola.

Sodeloval si v komisiji za politični sistem, kako je potekalo njeno delo?

Da, kongres je potem delal po komisijah. Jaz sem sodeloval v tej komisiji in moram reči, da je bilo delo v njej najbolj burno. Bilo je tudi največ razpravljalcev, saj se jih je prijavilo za razpravo preko 140 delegatov.

Si tudi ti diskutiral?

Prijavlil sem se k razpravi, kjer sem se zavzemal za deklaracijo, za odpravo vseh tistih mest, kjer so kompromisi med starim in novim.

Predvsem sem želel, da bi bila deklaracija usmerjena v prihodnost, v reševanje vseh nakopičenih težav.

Zavzel sem se tudi za človekove pravice, za njegovo svobodo, za ukinitve vseh političnih procesov, ki potekajo na osnovi spornih členov KZ, za izpustitev vseh političnih zapornikov, kar sta verificirano in strokovno neoporečno obrazložila dr. Ljubo Bavcon in Peter Bekeš. Na kongres sem prenesel tudi naše geslo: Živimo in gospodarimo na svoji zemlji. Izhajal sem iz vseh stisk in travm, ki smo jih doživljali ob sprejemu ustanovnih amandmajev. Poudaril sem našo popolno suverenost, gospodarsko in politično, ki jo želimo zase in za vse narode in narodnosti.

Opozoril sem, da nima nihče pravice zahtevati od nas, da se zavzemamo za nekaj drugega, se s tem odvajamo od hotenja svojega naroda. Nihče nima pravice od nas delati kvilingov, kar bi postali, če ne bi zagovarjali stališč, ki so bila plebiscitarno sprejeta v narodu.

Kako si doživljal napade na Slovenijo in Slovence?

To je prihajalo najbolj do izraza prav v naši komisiji. Preprosto si se zgrozil, kar nisi mogel verjeti, da je kaj takega mogoče. V svojem nastopu sem na to tudi opozoril. Povedal sem jim tudi, da bi zaradi vseh teh žalitev morali pravzaprav oditi že prvi dan. Vendarle pa upam, da bomo le našli stično

točko, kjer bomo začeli graditi novo podobo. Vendar do tega ni prišlo.

Videl se je organiziran pristop te ortodoksne skupine, ko je šlo za jasen cilj: degradirati naše delegate. Sam predsednik CK ZKS tov. Ribičič je za svoje izvajanje »požel« kar 16 replik.

Kako ti ocenjuješ, je bila odločitev slovenskih delegatov, da zapustijo kongres, sprejeta v pravem trenutku?

Naša delegacija se je med kongresom dvakrat sestala, kjer smo analizirali potek našega boja za uveljavljanje naših naprednih usmeritev.

Enotni smo bili v tem: če se bomo odločili, da zapustimo kongres, kot naš najhujši protest, bo takrat, ko bomo na zadnji plenarni seji poskušali vztrajati pri sprejemu deklaracije. Bile sotri točke: zavzemanje za zvezo zvez, odprava demokratičnega centralizma in odprava instituta preglasovanja. Ko smo bili preglasovani na vseh teh treh segmentih, je to pomenilo samo odhod. Odšli smo z dvignjenimi glavami. Nekateri so bili prepričani, da slovenski delegati ne bomo imeli toliko moči. S tem smo zaključili neko obdobje Zveze komunistov. ZKJ takšne, kot je bila, ni več. Z zadnjo konferenco ZKS smo postali samostojna organizacija, ki se bo povezovala z vsemi naprednimi silami v Jugoslaviji na podlagi programov in sodobnih opredelitev.

J.S.

Srečanje komisije za odnose z verskimi skupnostmi na Bogenšperku

V sredo, 7. februarja 1990, je predsednik SO Litija tovariš Miro Kaplja s sodelavci sprejel na gradu Bogenšperk – na tradicionalnem ponovoletnem sprejemu – duhovnike z območja litijske občine, ki jih je vodil dekan g. Anton Mastnik.

V uvodnem nagovoru je podčrtal tradicionalno dobro sodelovanje med družbenopolitično skupnostjo in verskimi skupnostmi ter v kratkih besedah orisal položaj občine, njene gospodarske dosežke ter naš prispevek pri oblikovanju ustavnih amandmajev.

Dekan Mastnik je v odgovoru na zdravljico pohvalil zgledno sodelovanje, podčrtal željo po miru in pametnem obnašanju v teh burnih časih.

V sproščenem razgovoru, ki so mu prisostvovali še Bojan Mihelič, predsednik IS, ing. Viktor Šešok, predsednik komiteja za družbeno planiranje in varstvo okolja, Radovan Petje, načelnik oddelka za notranje zadeve, Slavko Rokavec, predstavnik kmetijsko zemljiške skupnosti, in drugi, je bilo postavljeno marsikatero vprašanje, ki so ga osvetlili z vseh vidikov.

Veliko pozornosti je bila deležna tudi pobuda predsednika Mirka Kaplja, da se proučijo možnosti adaptacije kapelice na gradu Bogenšperk za poročne obrede. Niso obšli tudi želje duhovnikov, da se obnovita mež-

narija in kaplanija v Šmartnem.

Vsi so bili enotni v oceni, da taka srečanja pomenijo pomemben korak pri razreševanju problemov in odpravi nesoglasij.

J.S., foto: GO

Duhovniki litijskih župnij na sprejemu.

Prilagajanje sistema planiranja novim razmeram in programom razvojnih nalog v letu 1990

Po novem zveznem Zakonu o temeljih družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije, ki je bil sprejet decembra 1988, sprejemajo plan samo določene organizacije, skupnosti in družbenopolitične skupnosti. Podjetja nimajo več »državne« obveznosti planiranja. Obveznost planiranja ostaja le v infrastrukturi (železnice, ceste, PTT). Pričakuje pa se, da bodo podjetja planirala iz svoje notranje (tržne) potrebe.

Na osnovi izhodišč zveznega zakona o planiranju pa bodo republike in pokrajine pripravile svoje zakone, v katerih bodo opredelile svoje specifične zahteve in organizacijske rešitve.

Razmišljanje o reformi sistema planiranja poteka tudi v SR Sloveniji. Planerji, ki se ukvarjajo z družbenim planiranjem, so mnenja, da bi moral tudi družbeni plan SR Slovenije ločiti indikativni del plana od obveznega – programskega dela.

V indikativni del plana sodijo vse projekcije gospodarske rasti, narodnogospodarske bilance, ocene in priporočila. Služiti bi moral podjetjem – »tržnim subjektom« kot informacija o bodočem okolju, ki se nanaša na ocene, značilnosti trga in ekonomske ukrepe za ustvarjanje pogojev gospodarjenja. Občina bi lahko zapisala v svoje plane

le tiste ukrepe, za katere je pristojna. Le-teh pa je malo.

V drugi, obvezujoči del družbenega plana sodijo programi razvoja gospodarske in družbene infrastrukture, programi razvoja dejavnosti posebnega pomena, integralni proračun družbenopolitične skupnosti in programi urejanja prostora in varstvo okolja. Podjetje bi moralo razbrati iz drugega dela plana, kakšna bo oskrba z dobrinami in storitvami gospodarske in družbene infrastrukture in kakšna bo možnost razvoja v prostoru. Družbenopolitične skupnosti bi morale imeti v prostorskih delih planskih aktov predviden in ponujen prostor za industrijske in obrtne cone, cone za individualno in družbeno gradnjo itd. Pri tem pa bi družbenopolitična skupnost sprejemala omejitvene kriterije (či-

stost, hrupnost, dohodkovnost, gostoto itd.) in s tem neposredno vplivala na gospodarsko rast, rabo prostora, aktivno varstvo okolja in podobo krajine. S konceptom PONUDBE (prostora, infrastrukturne oskrbljenosti) bi izpolnili zahtevo za hitrejše vključevanje v mednarodne gospodarske in razvojne tokove. Vsakemu bodočemu partnerju pokažemo, kakšni so naši cilji in kakšne in kje so skupne možnosti.

Opredelitev za takšno planiranje pa zahteva tudi prestrukturiranje upravljanja v občini. To je potrebno razumeti kot aktivnejše, strokovnejše sodelovanje upravnih organov pri pripravi razvojnih strategij in kot aktivno skrb upravnih organov za izvajanje.

Leto 1990 je zadnje leto srednjeročnega planskega obdobja

1986–1990. Težke družbeno-ekonomske razmere, v katerih se je znašlo slovensko gospodarstvo, spremenjena ustava, reforma gospodarskega sistema in potreba po prestrukturiranju gospodarstva in upravljanja pa kažejo na potrebo o spremembi planskih dokumentov.

Pri oblikovanju »PROGRAMA RAZVOJNIH NALOG V LETU 1990« so bili upoštevani naslednji dokumenti:

– srednjeročni družbeni plan občine Litija,

– ocena o uresničevanju razvojnega programa za leto 1989,

– spremembe o pogojih gospodarjenja, ki jih prinaša uresničevanje jeseni sprejetega programa Zveznega izvršnega sveta.

V programu so navedene po posameznih področjih naloge in aktivnosti, ki naj bi se izvedle v letošnjem letu. Sredstva za realizacijo nalog s področja družbenih dejavnosti in gospodarske infrastrukture pa se bodo v letošnjem letu, ki je prehodno, zagotavljala v integralnem proračunu. Integralni proračun je sestavni del programa razvojnih nalog v letu 1990.

Socialno varstvo nekoliko drugače

Novo leto 1990 pomeni prelomnico na področju družbenih dejavnosti, pomeni konec samoupravnih interesnih skupnosti in prenos pristojnosti za posamezna področja na občinsko skupščino in njen izvršni svet, nekatere pristojnosti pa na republiško raven.

Tako bo v letošnjem letu nekoliko drugače urejeno tudi področje socialnega varstva, vendar zgolj organizacijsko, kajti za uporabnike storitev, za upravičence do posameznih vrst socialnovarstvenih pomoči oz. za tiste občane, ki bodo le-te še uveljavljali, ne bo bistvenih sprememb.

Za izvajanje nalog v prehodnem obdobju veljajo obstoječi samoupravni akti, torej za področje socialnega varstva še nadalje ostaja najosnovnejši akt Samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic. Za usklajevanje programov socialnega varstva (socialnega skrbstva, otroškega varstva, stanovanjske solidarnosti, zaposlovanja in IPZ) ter sprejemanje odločitev na podlagi tega sporazuma bo pristojen Odbor za uresničevanje socialnovarstvenih pravic in usklajevanje programov socialnega varstva, deloval pa bo pri Oddelku za upravo in proračun SO Litija. To pa je tudi bistvena sprememba, kajti vse naloge po samoupravnem sporazumu bo pe nadalje opravljal Center za socialno delo Litija kot doslej. Torej se morate občani v zvezi z uresničevanjem socialnovarstvenih pravic še nadalje obračati za informacije na CENTER ZA SOCIALNO DELO LITIJA, Parmova 9, telfon 881-217, kamor prinašate tudi vso ustrezno dokumentacijo.

Vse informacije v zvezi z delom in odločitvami Odbora za uresničevanje socialnovarstvenih pravic in usklajevanje programov socialnega varstva pa dobite na Oddelku za občo upravo in proračun SO Litija, Valvasorjev trg 9a, telefon 881-229, pri strokovni delavki.

Toliko glede sprememb na tem področju, v nadaljevanju pa nekaj najnovejših informacij:

Na podlagi določil Samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic so se s 1. januarjem 1990 povečale družbene pomoči otrokom za 120 %, pomoči v socialnem skrbstvu za 89 %, prispevki staršev v vzgojnovarstvenih organizacijah in prispevki zavezancev v socialnih zavodih pa prav tako za 120 %, (sklep je objavljen v Ur. l. SRS, št. 41 z dne 22/12-1989).

Glede visokega povečanja prispevka staršev v VVO se vsem staršem, katerim so prejemki v letu 1989 rasli počasneje od republiškega povprečnega osebnega dohodka, določi prispevek na novo. Vzgojnovarstvena organizacija Litija pri določitvi novega prispevka uporablja podatek o družinskih dohodkih, ki so bili izplačani za mesec december 1989 (po potrdilu delovne organizacije). Obvezna je tudi doslednost pri izvajanju oprostitve prispevka za starše, katerih dohodki na družinskega člana ne dosežajo 70 % dogovorjene ravni, kakor tudi presoja stvarnih razmer v primeru, da gre za težke socialne razmere družin.

Vse občane, ki želite v letošnjem letu še naprej prejemati otroški dodatek, obveščamo, da morate vložiti vlogo SPN-2.

Vloga mora biti podpisana, v njej pa podatki o dohodkih družine v lanskem letu (katastrski dohodek, preživnina, kadrovska štipendija in podobno). Poleg teh podatkov mora vloga vsebovati tudi podatek o dohodku v decembru 1989, ki ga dobite v svoji delovni organizaciji, vpiše pa se v rubriko 13, 14 in 15 kot dohodek. Z vlogo sporočite tudi ostale spremembe (nova zaposlitev, smrt člana družine, novo rojstvo, nov vir dohodka). SPN-2 obrazec lahko vložite v vaši krajevni skupnosti ali pošljete na naslov: CENTER ZA SOCIALNO DELO LITIJA, Parmova 9, Litija, kjer dobite tudi vse ostale informacije.

Marina Krnel

S tem, ko je sindikat postal interesna stanovska organizacija in tudi v zakonu o političnem združevanju ni opredeljen kot politična organizacija, se temeljito menja njegova vloga pri volitvah v skupščine družbenopolitičnih skupnosti. Sindikat ne bo predlagal samostojne liste kandidatov za družbenopolitični zbor, čeprav bo z organizirano politično akcijo podprl tiste posameznike – ne glede na njihovo politično opredeljenost, pripadnost posamezni politični organizaciji ali stranki – ki bodo nudili volilne programe po meri sindikalnega članstva.

Aktivno se bo vključeval v kandidiranje in določanje kandidatov za zbor združenega dela, saj želi v skupščini uveljavljati zahteve tudi preko svobodno izvoljenih poslancev.

Sindikalni zaupniki bodo, po svoji lastni opredelitvi, kandidirali tudi na listah političnih strank in državljanov, če bodo dobili podporo.

Osnovni pogoj za uspeh so demokratični in pošteni kandidacijski postopki in volitve, ki zagotavljajo enakopravno predstavitev različnih programov in kandidatov, ter njihovo medsebojno konkurenco.

Člani sindikata!

Priporočamo, da programe in kandidate ocenjujete tudi po tem, koliko so se pripravili in sposobni v skupščini

zavzemati za pravice delavcev, proti zmanjševanju njihovih materialnih in socialnih pravic, ki bodo priznavali vlogo in program sindikalne organizacije in ki se bodo zavzemali za gospodarsko učinkovit in uspešen socialni razvoj v suvereni slovenski državi.

Karkoli bodo programi in kandidati na volitvah obljubljali, eno je gotovo. Ekonomski strokovnjaki napovedujejo, da sta pred nami najmanj še dve leti težkih gospodarskih in socialnih stisk. Zato je tem bolj pomembno, da pridejo v skupščinske klopi ljudje, ki

bodo poleg gospodarskih ciljev imeli pred očmi tudi delavce in njihove družine in pri razreševanju družbenih vprašanj upoštevali tudi njihov položaj.

Ne pozabite!

V naši občini več kot polovico družbenega proizvoda pridelajo ženske. Dajmo jim na volitvah mandate, da bodo odločale tudi o njegovem razporejanju, prav tako pa s svojo navzočnostjo v skupščinskih zborih vplivale na kvaliteto življenja in razvoj občine.

Predlagamo, da kandidate in volilne programe ocenjujete tudi po tem, kako se bodo lotevali razreševanja vse večje nezaposlenosti delavcev, problematike presežkov delavcev, koliko so pripravljene podpreti bitko sindikata za poštene plače in koliko so poleg načelnih razprav o splavu pripravljene storiti, da bodo imeli mladi ljudje pogoje za rojevanje otrok, kako bodo poskrbeli za otroke, ki so tukaj in zdaj, pa že več let v Litiji sto otrok zaposlenih staršev ostaja brez organiziranega varstva.

Člani sindikata!

Čeprav nas na volitvah kot politične stranke ne bo, bomo s podporo ljudem, ki so pripravljene uresničevati program sindikata – zmagali.

Volite po temeljitem predudarku, volite po pameti!

Občinski svet
Zveze sindikatov Litija

Volobodni Sindikati Slovenije

Sindikat in

Zakaj se je rodila kmečka politika?

Novejša zgodovina dokazuje vso svojo krutost do kmečkega stanu. Ideologi so hoteli zatreti besedo kmet. Toda kmetje se nismo dali, saj smo stoletja dokazovali, da sta trdoživost in ljubezen do zemlje vkovali resnico o pravem gospodarju.

Toda komunistična ideologija si je le hotela podjarmiti tudi tako imenovani ostanek kapitalizma. Mnogi kmetje so se temu uprli, zato so bili preganjani, polnili so zapore, nalagali so jim razna dodatna dela, vse s ciljem, da jim ukradejo zemljo, njih pa naženejo v obljubljeni industrijski raj v mestih. Še vedno so v naših mislih junaki, ki so padali pred buldožerji v upanju, da preko njih ne bodo stopili na njihovo zemljo. Toda tudi te junake je režim na silo odstranil v podobnem slogu, kot se je to nedavno zgodilo v Starem trgu na Kosovu.

Hoteli so napraviti razkol med kmeti in delavci.

Posledice tega dejanja so tu: ne pridelamo dovolj hrane niti za vse državljane Slovenije. Imamo napol prazne hribovske vasi, opustošeno zemljo, kmete pa organizirane k oblastni poli-

tiki prirojnih kmetijskih zadrug, kombinatov itd.

Pravijo, da se stanje spreminja, da družba vloga veliko denarja v razvoj kmetijstva. Samo da ta denar v veliki meri pograbijo spomeniki socialističnega kmetijstva – družbeno kmetijstvo in kmetijsko predelovalni monopoli. Mislim, da bodo še vstajale glave in zatrjevale, da so sami angeli ter nam dopovedovali o svoji vrhunski proizvodnji.

Toda dejstva so taka: ta zemlja je bila ukradena kmetom, prav tako nacionalizirana zadržna lastnina. Prvi so bili deležni za urejanje zemljišč, razna nepovratna sredstva, med katere sodi tudi ugodnost pri nakupu zemlje v višini 80 %, katere ugodnosti še danes ne pripadajo kmetom.

Nato so bili deležni nepovratnih sredstev za urejanje plantaž-

nih sadovnjakov. Kmetje še dobro vedo povedati, da so se v zemljo metale polne, nepretrgane vreče gnojil.

Da je tak pristop napačen, so povedali ugledni kmetijski strokovnjaki, ki niso bili obremenjeni z ideologijo in so povedali javnosti precej bridkih dejstev.

Slovenija se utaplja v mleku, nasprotno pa imamo velik primanjkljaj v žitih in prašičereji. Farmski način reje je neprimeren zlasti še zaradi onesnaževanja okolja, slabšanja strukture zemlje zaradi monokulture, v zemlji je vse več ostankov kemikalij zaradi bolj pogoste uporabe kemičnih sredstev – zato bi morali dati prednost družinskim kmetijam.

Zato smo kmetje in prijatelji kmečkega stanu 12. maja 1988 v nabitno polni unionski dvorani rekli zgodovinski »NE« te ideologiji. Hočemo biti opozicija obstoječemu sistemu. Dveletne izkušnje dela so nas še bolj pričale, da moramo priti do svobodnih volitev ter prek njih

v parlament, kjer si je potrebno s poštenimi argumenti izboriti pravico, ki jo pozna vsa napredna Evropa.

Prav zaradi teh dejstev se moramo poleg stanovskim posvetiti tudi političnim vprašanjem, ker se zavedamo, da se demokracija šele rojeva.

Zato bomo kmetje in prijatelji kmečkega stanu vzeli spomladanske volitve zares in glasno povedali družbi:

– da smo za urejeno in napredno kmetijstvo, kjer bo beseda kmet izgovorjena s ponosom,

– da bo hrana zdrava in dostopna po zmerni ceni vsakemu državljanu,

– da smo za sistem, kjer bo spoštovan človek in njegovo delo ter duhovni napredek.

Prav zaradi dosedanje gluho-nemosti teh najvažnejših opredelitev se v uvodu svojega programa, spoštovani občani, upravičeno sprašujejo: »POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL?«

Za podružnico SKZ Litija
Franci Rokavec

VOLITVE '90 VOLITVE '90 VOLITVE '90

Program vsebuje tri dele:

- širši: Slovenija, Evropa, Jugoslavija,
- občina Litija,
- kmetijska politika.

1. Za demokratično družbo

- Zavzemamo se za popolno uveljavitev sodobne parlamentarne demokracije,
- spoštovanje človekovih pravic in svoboščin,
- suverenost slovenske države,
- pravno državo,
- civilno družbo ter za odpravo vpliva politike na gospodarstvo,
- odpravo vseh oblik cenzure.

Smo za materialno kot duhovno bogatitev človeka:

- za svobodno izražanje veroizpovedi,
- za posebno skrb za najbolj materialno ogrožene ljudi,
- zavzemamo se, da je potrebno najprej vlagati denar v manj razvita območja Slovenije.

Zavzemamo se za:

- slovenski nacionalni program,
- popolno vklopitev v tržno gospodarstvo, s popolno vključitvijo Slovenije v Evropo z Jugoslavijo ali brez nje.

2. Za občino po meri občanov

a) občinska uprava

Zavzemamo se, da postane občina po meri občanov, temu pa sledi:

- depolitizacija uprave,
- preureditev v prožno in ekonomsko upravičljivo skupnost. Da bo vsak upravni organ tudi dejansko prevzemal odgovornosti za svoje delo, ki mu ga bo naložila občinska skupščina,
- občina potrebuje občutno bolj strokoven kader,
- omogočiti je treba javnost dela in popolno demokracijo.

b) gospodarstvo

Občina je gospodarsko obubožala, zato je nesmiselno, da spada litijska občina pod razviti del.

Zavzemamo se za hitrejši razvoj obrti, še posebno pa za razvoj privatnih podjetij, to pa ni uresničljivo brez občutnega zmanjšanja davkov. V ta namen bi bilo najpomembneje dati osebam sigurnost za vlaganje in davčno spodbujanje.

- Zavzemamo se za zakup oziroma trajni odkup vsega, kar je praksa pokazala za neuspešno.
- Predvsem smo za ukinitve oziroma razbijanje vseh vrst monopolov.
- Zavzemamo se za razvoj lahke, predvsem pa čiste industrije.
- Smo za pravo vlogo sindikatov v podjetjih, ki bi se v resnici borili za delavce.
- Zavzemamo se za konkurenco tujcev pri vlaganju v naše področje.

V turizmu moramo slediti zahtevam turistov.

Prav neverjetno je, da litijsko središče kot središče Slovenije nima niti enega pravega gostišča, kaj šele prenočitvenih objektov. Zavzemamo se za razvoj privatne turistične ponudbe, kmečki turizem, brez obremenitev države.

Zavzemamo se za spodbujanje izobraževanja in s tem dvigom s pozitivno štipendijsko politiko.

Kultura, zdravstvo, šolstvo:

- depolitizacija teh ustanov,
- smo za uvedbo privatne iniciative in s tem konkurence, kot v zdravstvu, šolstvu, ...
- Zavzemamo se za razvoj kulturne dejavnosti na vseh področjih:

Zemlja slovenska, nekateri so hoteli, da bi hrana rasla v tovarni.

Hoteli so ti vzeti najzvestejše služabnike - kmete.

Ne, to je bila napaka.

Tovarne so te zastrupile, sedaj pa se spet obračajo k tebi, zemlja slovenska.

Polje, kdo bo tebe ljubil?

Predstavljamo volilni program podružnice Litija

- zavarovati vso kulturno dediščino pred propadom, ter obnovo starih mestnih jeder,
- v šolstvu se zavzemamo za razvoj znanja o varovanju okolja,
- za depolitizacijo v šoli ter za uvedbo kmetijskih krožkov v osnovnih šolah.

Socialni program:

Z uvedbo popolnega tržnega gospodarstva je občini nujno potreben socialni program,

- pomoč ostarelim občanom v oddaljenih hribovskih zaselkih in drugod,
- pomoč vsem mladim družinam in družinam, ki se odločajo za kmetovanje.

Krajevne skupnosti:

Smo za krajevno skupnost kot osnovo za vsakega občana; mislimo da je prihodnost razvoja občine odvisna od razvoja vsake ulice, vasi, kajti to je človekovo bivalno okolje. Zavedamo se, da so občani pripravljene vlagati oz. delati tam, kjer vidijo rezultate dela.

Ekologija - komunalna:

Zavzemamo se za čim boljše, zdravo, neoporečno (biološko) hrano (proizvodnja in prodaja kemičnih sredstev mora biti pod strokovnim nadzorstvom), za strokovno odločitev za vse posege v naravo z vsemi udeleženci upravljanja; smo za vzgojo občanov (predvsem v osnovnih šolah in tudi drugod) v kulturne ljudi, za zdravo in čisto okolje, za odpravo divjih odlagališč in odpadkov,

obstoječa industrija mora vgraditi čistilne naprave. Prepovedati je treba uporabo škodljivih fosfatov, komunalna služba naj se privatizira.

- Izgradnja čistilnih naprav v vseh večjih krajih.

3. Ni slovenske zemlje brez kmeta

a) kmetijsko združništvo

Smo za dolgoročno in stabilno kmetijsko politiko, to je predpogoj za urejeno kmetijsko politiko, to je predpogoj za urejeno kmetijstvo (osnova v kmetijstvu je družinska kmetija), za uvedbo klasičnih zadrug, ki bodo zares kmetove, vrnitev kmetijsko premoženja kmetom in odvzete zemlje ter gozdov, za ustanavljanje lastne zadružne predelave in prodaje ter za neposredno prodajo pridelkov na kmetijah.

b) pospeševalna služba

Pri pospeševanju proizvodnje hrane naj odloča izključno stroka; neodvisnost pospeševalne službe, dodatno izobraževanje.

c) zemljiška politika

Po ukinitvi zemljiških skupnosti smo za neposredno kontrolo kmetov nad občinskim upravnim organom v smislu posebnega zemljiškega odbora,

- zavzemamo se za enake možnosti za nakup zemlje med družbenim in zasebnim sektorjem,
- zavzemamo se za neobdavljenje dokupa zemljišča pri povečanju kmetije,
- za odpravo zemljiškega maksimuma,
- za rešitev lastninskega vprašanja,
- možnost nakupa oziroma zakupa zemlje samo državljanom Slovenije.

d) socialna varnost kmetov

Zavzemamo se za dejansko porodniško nadomestilo kmetičam,

- za izenačitev z delavkami,
- smo za pravično vrednotenje prispevka za invalidsko-pokojninsko in zdravstveno zavarovanje kmetov z vidika možnosti za plačevanje prispevkov,
- smo za pravno varnost kmetovega premoženja,
- za izenačitev vseh pravic z delavci.

e) veterinar

- podpiramo ideje za vzpostavitev privatne veterine v smislu konkurence,

- smo za obstoj lastnega zavarovalnega sklada v ljubljanskem območju.

f) hribovska področja

- zavzemamo se za obstoj kmetov v visokih hribovskih področjih,

- v občini smo za razvoj teh področij kot celote,
- za odpravo katastrskega davka za 3. in 4. davčni okoliš,
- za spodbujanje z ugodnimi krediti, regresi, nepovratnimi sredstvi,
- za vzpostavitev gospodarjenja z naravnimi viri na teh območjih in njihovo predelavo.

NAŠ CILJ JE ASFALTNA POVEZAVA VSAKE HRIBOVSKO VASI Z DOLINO.

g) gozdarstvo

- zavzemamo se, da kmet postane gospodar nad svojim gozdom,

- smo za odpravo monopola nad prodajo lesa,
- za ločitev poslovne funkcije od strokovnih služb,
- organiziranost mora biti ekonomsko učinkovita, ne pa politična,
- zmanjša naj se biološka amortizacija.

Upravni odbor podružnice Slovenske kmečke zveze Litija

Program občinske organizacije ZSMS Litija

Rešijo nas lahko le programi in ljudje

Ena in edina resnica in »najboljši sistem« v povojnem obdobju sta nas pripeljala tja, kjer smo danes. V ZSMS nismo vsega krivi, pa tudi tisti ne, ki smo lahko skupaj le nemo opazovali, kam drvimo. Oblast je bila vnaprej rezervirana. Izhod je eden: oblast je treba razdeliti, jo prenesti na sposobne organizacije in ljudi, ki bodo s kratkim, jasnim in uresničljivim programom vse nas popeljali v boljši danes. Dovolj imamo vsega, kar imamo. Zasluzimo več. Prepričani smo, da lahko s tem programom skupaj z vami uspemo!

Gospodarstvo, ekologija in bivalno okolje

MAJHNO JE LEPO – IZ LEPEGA RASTE VELIKO

1. Gospodarstvo občine naj ne sloni na velikih sistemih.
2. Ustanavljanje majhnih podjetij s področja drobnega gospodarstva in kmetijstva, podjetij, ki bodo omogočila zaposlovanje domačim strokovnjakom.
3. Razvoj turizma in gostinstva, ki bosta prinašala dobiček in nove zaposlitve.
4. Sprememba davčnega sistema v občini za hitrejši razvoj zasebnega gospodarstva in kmetijstva.

ZEMLJO VRNIMO KMETOM

1. Ne zanašajmo se le na industrijo, v občini smo zapostavili kmetijstvo.

HOČEMO HUMANO OKOLJE

1. Nočemo spalnih naselij.
2. Skladnejši razvoj vaških krajevnih skupnosti z mestnimi.
3. Ekološko čista podjetja, tako obstoječa kot nova, izgradnja čistilne naprave in občinskega odlagališča komunalnih odpadkov.

HOČEMO ŽIVETI

1. Prepoved gradnje termoelektrarne-toplarnice v Trbovljah.
2. Zaščita delavcev, njihovega znanja in dela.
3. Za socialno varnost naj poskrbi država in ne podjetja.

Za demokratično in pravno državo

1. Enakopravno nastopanje na neposrednih in tajnih volitvah.
2. Oblast naj prevzamejo programi in ljudje, ki bodo neobremenjeni in sposobni te programe uresničevati.
3. Priprava novega Statuta občine, reorganizacija občinske uprave in političnega sistema v občini z racionalizacijo ter sposobnimi, poštenimi in prijaznimi ljudmi.
4. Zagotoviti informacijski sistem, ki bo omogočil vsem ljudem dostop do poljudno napisanih in jasnih informacij za odločanje.
5. Nobenega sestanka več med delovnim časom.

Slovenija – Jugoslavija – Evropa

1. Slovenija v Evropo!
2. Ustaviti vse neupravičene odlive akumulacije v druge dele države.
3. Priprava nove ustave v skladu z demokratičnimi dosežki v svetu.
4. Z ustavo in zakoni zaščiti vse državljanske in človekove pravice – ZAHTEVAMO DRUŽBO SVOBODNO MISLEČIH LJUDI.
5. Vsakomur je federacija (ne)potrebna v enaki meri – v proračun SFRJ naj vsaka republika da toliko, kolikor ima prebivalcev; brez potuše lenuhom.
6. Zmanjšanje stroškov za JLA, v okviru katere naj vsak služi vojaški rok v svoji republiki – npr. Slovenec v Sloveniji.

Odločite se za ZSMS

V SKLOPU POPOLNOMA NOVEGA VOLILNEGA SISTEMA V SLOVENIJI, so tudi volitve delegatov – poslancev republiške skupščine povsem predrugečene.

Tudi ZSMS se vključuje v predvolilne postopke in prepričani smo, da so med mladimi zanesljivo ljudje, ki lahko veliko prispevajo k boljšemu življenju. Geslo »na mladih svet stoji« je bilo doslej zapisano le na papirju, prav mladim pa je bilo doslej onemogočeno, da bi si krojili svojo prihodnost.

Zato se je tudi občinska organizacija ZSMS vključila v kandidiranje in za republiško skupščino predlagala dva svoja kandidata:

Marko Povše, za zbor občin republiške skupščine in

Igor Ponebšek, za zbor združenega dela republiške skupščine za področje industrije.

Marko Povše ima s svojimi 25 leti že dolgoletne izkušnje. Končal je prvostopenjski študij ekonomije. Študij nadaljuje na Filozofski fakulteti. Bil je predsednik OO ZSMS Miloš Djukič in član predsedstva OK ZSMS Litija. Sedaj je delegat OK ZSMS v DPZ SO Litija. Predvsem se je doslej izkazal kot novinar – sodelavec Tribune, Mladine, trenutno pa kot urednik Radia Študent.

Igor Ponebšek, rojen 1966, je Kresničan. Končal je študij lesarstva na višji šoli in je zaposlen v Lesni industriji Litija kot vodja proizvodnje

furnirja. Bil je aktiven član OO ZSMS Kresnice in v delovni organizaciji. Trenutno je član predsedstva OK ZSMS Litija. Na nivoju Republiške konference ZSMS se angažira na področju SLO in DS in si tako tudi on prizadeva za predrugečenje JLA in služenje vojaškega roka.

Tudi za zbor krajevnih skupnosti SO Litija smo kandidirali nekaj ljudi. Številčno ne veliko, izbrali pa smo tiste, za katere vemo, da bodo s svojim znanjem in poštenjem zlahka opravičili zaupanje občanov ne glede na starost. Naši kandidati so: **Alenka Urbanc**, 28 let, KS Litija levi breg, članica ZSMS, **Marjeta Bregar**, 24 let, KS Litija desni breg, članica ZSMS, **Anton Jesenšek**, 25 let, KS Dole pri Litiji, član ZSMS.

Kljub kratki predstavitvi kandidatov velja opozoriti, da se na to kratkih volitvah ne odločamo predvsem po imenih predlaganih kandidatov. Tokrat bodo prvič v nekaj desetletni zgodovini Jugoslavije morali odločiti PROGRAMI, ki jih bodo kandidati – člani posameznih STRANK zastopali. Morebitnim poslancem ZSMS bo osnova za delovanje gornji program v vseh svojih bistvenih postavkah: demokraciji, politični svobodi, okolju, gospodarstvu, odnosih v Jugoslaviji in Evropi. Zato si poleg imen oglejte predvsem program, razmislite, primerjajte in se odločite ZA ZSMS.

Alenka Urbanc

Prepričajte se, preden vas prepričajo

V očeh zagovornikov »dosežkov socializma« litijska občina blesti v siju. V ZSMS pa se s tem ne strinjamo in dolga leta že vztrajamo, da se mora litijska občina razvijati hitreje. In tako smo litijski zsmjsjevci zanesljivo dali svoj pečat litijski občini. O ZSMS se je največkrat govorilo za zaprtimi vrati, se mladim delilo nasvete, se jih poskušalo utišati in še takrat, ko je sedanja oblast izvajala pravo gonjo in politične procese proti ZSMS, ste občani kaj malo vedeli o tem, kajti vsa sredstva, preko katerih bi o tem lahko obveščali občane, so bila v rokah oblastniške strukture in že tedaj je bilo jasno, da bo oblastna struktura prej ali slej morala popustiti.

Prav slovenska ZSMS pa si upravičeno lasti mnoge zasluge, da so se številne napake povojnega in današnjega oblastniškega obnašanja razkrinkala, pa čeprav so bile za to potrebne žrtve. Mnogi sposobni ljudje so morali zato tudi v naši občini zapustiti svoja mesta, da ne govorimo na ravni republike (npr. aretacija Janeza Janše, Francija Zavrla, Davida Tasića) in še bi lahko naštevali.

Čeprav se je danes sistem spremenil in nam zagotavljajo poštene volitve, si ne smemo zatiskati oči, da s spremenjenimi imeni starih strank pridobivamo. In ne zaupajte sedanji oblastni strukturi, ki se v zadnjem času skriva za novo preobleko, kajti tudi v novi preobleki si bo želela zadržati svoje položaje. Zato je toliko pomembnejši slogan v naslovu PREPRIČAJTE SE, PREDEN VAS PREPRIČAJO.

Sedanja oblast nam že desetletja obljublja boljše življenje. Danes vidimo, kaj je za oblast lagodno življenje. Je mar to, da nimamo denarja za hrano, vrtec, obleko, gledališče? Ne, za ZSMS je to nekaj povsem drugega. Prepričani smo, da je program OK ZSMS Litija lep in privla-

čen in uresničili ga bomo v čimvečji meri. Ne obljubljam vam preveč, da vas ne bi razočarali, toda prepričani smo, da si tudi občani želijo več, kot imamo danes.

Spomnite se skupnih akcij v krajevnih skupnostih, kjer mladi ljudje ne bi sodelovali pri gradnji vodovodov, telefonskega omrežja, urejanja cest. In spomnite se denarnih sredstev, ki jih je občinska organizacija ZSMS Litija v zadnjih letih zagotovila mladim v posameznih sredinah, da so se tudi na ta način vključili v izboljševanje pogojev življenja, še posebej v podeželskih krajevnih skupnostih. Nočemo preceiniti svojih prispevkov, vendar moramo opozoriti na to, kar sedanja oblast želi (morda nehote) pretentati ljudi, da so le oni »pomagali« zgraditi toliko in toliko kilometrov cest, toliko in toliko kilometrov vodovodov... Dragi volilci, še enkrat: prepričajte se, preden vas prepričajo. Ali niso vse pridobitve plod vsega osebnega denarja, denarja samoprispevkov od vaših osebnih dohodkov, ob tem pa se spomnite še na žulje, ki ste jih imeli na rokah. Tisto, kar vam je prispevala občina, pa so tudi vaša sredstva, ki se zbirajo med drugim prav tako od vaših osebnih dohodkov. Sedanja oblast vam ni ničesar podarila.

Tudi ZSMS vam ničesar ne bo podarila. In odkrito si moramo povedati, da si bomo morali vse pridobitve izboriti SAMI, z odkritim, poštenim in javnim delom. Zato razmislite sami in se odločite. In ZSMS je s svojim dosedanjim delom dokazala, čeprav največkrat v občini odrinjena na rob odločanja, da je odločanje v ozkih krogih nesmiselno in celo škodljivo. Zato se na spomladanskih volitvah odločajte ZA ZSMS, ker vam moramo še marsikaj povedati.

Rudi Bregar

ZSMS vam podarja

V času pred volitvami, predvsem pa v drugi polovici meseca februarja in marca, se bo v predvolilno nastopanje med političnimi strankami v Litiji vključila tudi občinska konferenca ZSMS Litija. OK ZSMS je za vodenje aktivnosti v zvezi z volitvami in organizacijo mladinskih predvolilnih aktivnosti formirala poseben petčlanski »volilni štab«. V sodelovanju s predsedstvom občinske konference bo štab prve korake v predvolilnem obdobju vodil že na zborih volilcev, kjer se bodo osebno predstavljali predlagani kandidati OK ZSMS tako za občinske zборе, to je zbor krajevnih skupnosti, zbor združenega dela in družbenopolitični zbor, kot tudi kandidata OK ZSMS za zbor občin in zbor združenega dela republiške skupščine. Poleg tega bo na zborih volilcev na kratak in jedrat način ponovno predstavljen program OK ZSMS.

Nadalje se bo program, kandidate in ostale aktivnosti mladinske organizacije iz Litije predstavljalo v glasilih javnega obveščanja, plakatih, letakih in na raznih prireditvah, ki jih bo ZSMS organizirala kot način prdvolilnega nastopanja. Predvideno je organiziranje več predavanj z zanimivo kulturno, zabavno, potopisno vsebino. Predstavili bomo

knjigo »Cestna afera« in se na predavanju pogovorili o vzrokih, ki so do te afere pripeljali, organizirali potopisna predavanja po krajevnih skupnostih o potovanju po Avstraliji in Aziji, predvidena so razna predavanja s področja kreditne politike, položaja žensk v naši družbi, položaja podeželskih krajevnih skupnosti...

Skušali pa bomo organizirati tudi razna zabavna srečanja, na katerih bi se predstavile vse alternativne politične stranke v občini Litija. Ta srečanja bi organizirali v stilu »lger brez meja«, med seboj pa bi tekmovala ekipe alternativnih strank, ki bi pred ali po končanem tekmovalju predstavile vsaka svoj program in svoje aktivnosti. S tem bi občanom bili predočeni vsi programi alternativnih političnih strank istočasno in bi tako omogočili na zabaven način, da se lažje odločijo za en ali drug program na volitvah. Poleg tega se bo po možnosti organiziralo tudi pravo predvolilno zborovanje.

Skratka, v OK ZSMS se bomo potrudili, da bodo aktivnosti ZSMS, program in kandidati, predstavljeni na primeren, kulturno zanimiv in nevsiljiv način, s tem pa tudi, da bo predvolilni boj v občini še bolj zanimiv. Lidija Skubic

VOLITVE '90 VOLITVE '90 VOLIT

Dne 28. 1. 1990 smo v Šmartnem ustanovili občinski odbor SLOVENSКИH KRŠČANSКИH DEMOKRATOV. Sama organizacija je nastala 10. 3. 1989, dne 16. 1. 1990 pa je bila vložena zahteva za registracijo. Ta je bila dne 24. 1. 1990 ugodno rešena. Registrirani smo v občini Ljubljana Bežigrad. Predsednik stranke je prof. LOJZE PETERLE, ki je obenem tudi podpredsednik DEMOSA.

Prag družbene prenovе smo že prestopili. Nočemo biti nemi opazovalci izmučenih oračev, temveč želimo prispevati svoj delež k tej družbeni prenovi in vanjo vložiti vrednote krščanstva, ki so bile ves povojni čas v javnem življenju slabo ali pa nič izkoriščene. Mi, ki nam krščanski pogled na človeka ohranja upanje v življenje in prihodnost, se zavedamo, da se na to pot podajamo brez večjih političnih izkušenj. Zanašamo se na temeljno krščansko ustavo: »spoštuj očeta in mater, ne ubijaj, ne kradi...«, ki jo nosimo v srcih in nam nalaga polno soodgovornost za človeka, družino, narod, družbo in državo. Odtod tudi naše geslo: dostojanstvo – odgovornost – solidarnost – pravičnost – na osnovi katerega je bil dne 27. 1. 1990 v Cankarjevem domu na prvem rednem kongresu SKD sprejet predlog političnega programa Slovenskih krščanskih demokratov.

V nadaljevanju bom podal povzetek programa SKD, ki ni le list papirja ali pobožne želje, temveč je že začeto delo skupin strokovnjakov za posamezna področja. Le-ti do nedavnega zaradi vsem znanih ovir s svojim delom niso uspeli priti v javnost.

Program sloni na trdnih temeljih krščanskih vrednot in pogleda na človeka ter na bogato slovensko krščansko izročilo.

Temeljno izhodišče

Cilj vsakega kulturnega, gospodarskega in političnega dela je človek. Prvenstvo osebe mora biti temeljno merilo družbene ureditve.

Človek – družina – narod – družba – država.

Človeku je treba priznati dostojanstvo ter neodtujljive pravice. Svobodo naj omejuje samo odgovornost do drugega.

Napredovanje naroda je mogoče le iz zdrave biološke osnove in etičnega odnosa do življenja. Razvijati je potrebno odgovornost posredovanju in varovati spočeto življenje, ker ima pravice človeške osebe.

Na novo je treba ovrednotiti starševstvo, ki je bilo doslej vrednostno podrejeno nedružinski vlogi ženske. Materinstvo mora biti vsaj tako ovrednoteno, kot druge možne družbene vloge ženske; ob tem je treba omogočiti ženskam različne oblike prepletanja materinske in drugih vlog. Preseči je treba tradicionalni pogled na starševstvo in na novo ovrednotiti tudi vlogo očeta v družini.

Posledice vojne in medvojne dogajanja nas še vedno določajo. Potrebna je narodna sprava kot proces moralnega očiščevanja. Nismo za zgodovinska ali ideološka povračila, zahtevamo pa popravilo krivic, ki je še možna.

Naš narod živi še vedno razdeljen v štirih državah in rezseljen po vsem svetu. Naša naloga je ustvarjanje skupnega kulturnega prostora in nadstrankarskega pogleda na slovenstvo.

Skupaj z drugimi demokratičnimi silami hočemo prenoviti naše družbeno in politično življenje v duhu demokracije. Naše delo utemeljujemo na odgovornosti posameznika, ponovni vzpostavitvi politične odgovornosti in razumljivega političnega jezika. Naši temeljni družbeni cilji so: vzpostavitev pravne države in civilne družbe z ločitvijo zakonodajne, izvršne in sodne oblasti, z neodvisnimi sindikati, depolitizacijo armade, policije in drugih državnih oziroma javnih služb; družba, ki bo zagotavljala osebno in socialno varnost.

Naš dolgoročni cilj je zmanjšanje vojaškega vpliva v Sloveniji, kratkoročni pa opravljanje vojaške službe za državljane Slovenije v Sloveniji s slovenščino kot poveljevalnim jezikom in enakovredno možnost civilnega služenja vojaškega roka.

Zavzemamo se za polno samostojnost vlade slovenske države, ki je odgovorna svojemu narodu.

Gospodarstvo

Blaginjo naroda in posameznika lahko zagotovi predvsem uspešno gospodarstvo, ki mora temeljiti na delu. Delo ni usmerjeno samo v pridobivanje materialnih dobrin, zagotavljanje osebne in družbenega standarda, ampak je tudi sredstvo za krepitev človekovega dostojanstva, osebne svobode in človeka vrednih medsebojnih odnosov.

- Zavzemamo se za:
- tržno obliko gospodarskega sistema, kjer ne določajo pogoje izsiljeni družbeni in samoupravni sporazumi, ampak tržišče,
  - zakonodajo, ki bo zagotovila varovanje lastnine, zemljišč in drugega naravnega bogastva,
  - trg delovne sile, izbiro poklica in zaposlitve,
  - podpiranje prilagodljivih srednjih in manjših podjetij,
  - podpiranje podjetništva z vrednotami pozitivne poslovne morale,
  - postopno osvoboditev izvoza in uvoza, ki bo sililo gospodarstvo v konkurenčnost s kakovostjo in ceno,
  - normalne gospodarske pogoje kmetovanja z vrnitvijo dostojanstva in zemlje kmetom,
  - podporo gospodarsko zaostalim območjem.

Socialna politika

Naš cilj ni samo izgradnja civilne družbe in pravne države, ampak tudi socialne države, ki naj izhaja iz temeljne medčloveške solidarnosti. Izhajajoč iz načel pravilnosti in solidarnosti se zavezujemo za tako socialno politiko, ki bo omogočala vsem brez razlike osnovni socialni standard z vidika zdravstvenih, izobraževalnih, socialno varstvenih in drugih potreb. Posebej bomo pozorni na tiste, ki so začasno ali trajno potrebni posebne družbene pomoči.

- Zavzemamo se za:
- ukinitve nočnega dela žensk,
  - omejitev nočnega dela za moške,
  - materialno pošteno vrednotenje neplačanega dela

- mater z več otroki,
- večja skrb za telesno ali duševno prizadete, za osamele starejše ljudi in vključevanje vseh v družbo oz. normalno življenje,
- polno pravico Cerkve in verskih organizacij do dobrodelnih dejavnosti in otroškega varstva,
- pravično stanovanjsko politiko, ki je eden od pogojev za zdrav razvoj družin,
- preventivno in zdravljenje vseh oblik zasvojenosti.

Zdravstvo

Zavzemamo se za sistem zdravstva z obveznim, splošnim in popolnim zdravstvenim zavarovanjem, vendar brez državnega in zasebnega monopola.

Vzgoja, izobraževanje, kultura

V našem šolskem sistemu so ostale v ozadju temeljne moralne vrednote, narodna in državljanska vzgoja.

- Zavzemamo se za:
- pluralistično šolo po kadrih, pri pouku pa brez prednostnih ideologij, nazorov in programskega balasta,
  - pravico staršev o izbiri načina šolanja svojih otrok,
  - pravico do ustanavljanja zasebnih in verskih šol,
  - razvoj široke ljudske prosvete,
  - take razmere, da strokovnjakom ne bo treba prisilno odhajati in tiste v tujini povezati z znanstvenim delom.

Kultura in telesna kultura

Kulturna dejavnost naj deli dobro in slabo z ostalimi dejavnostmi. Čimbolj je treba pospeševati kulturni razvoj prebivalstva. Storitvi je treba vse za ohranitev slovenskega jezika doma in po svetu.

Telesna kultura, šport in rekreacija naj prispevajo k telesnemu in duševnemu zdravju posameznika in naroda. Nasprotujemo pa takemu športnemu udeleževanju, ki škodi zdravju človeka in ga postavlja v odnose, ki načenjajo njegovo dostojanstvo in pravice.

Urejanje prostora in varstvo okolja

Naše pokrajine so doživele izredno močno onesnaženje in brezumno pozidavo. Uničnih je bilo na tisoče hektarov najboljših kmetijskih zemljišč. Arhitekturna tipika naših naselij izginja. To je bilo možno samo ob nestrokovnosti in neodgovornosti. Nepremišljeni in še v zadnjem času neodgovoren razvoj industrije je bistveno prizadel slovensko okolje od zraka, vode, tal in gozda do človeka.

- V tem smislu se zavezujemo za:
- čimprejšnjo odpravo glavnih žarišč onesnaževanja,
  - ostro kaznovano politiko proti onesnaževalcem ter večji vpliv javnosti pri razvojnih odločitvah,
  - višjo raven strokovnosti in moralnosti v urbanističnih službah.

Za zdaj naj bo toliko. V tem programu je potrebno ločiti bližnje in daljne cilje. Kdaj kasneje bomo lahko povedali, kaj želimo prispevati konkretnega posebej v naši občini. Še danes pa lahko vsak občan v svoje srce zasadi seme, iz katere bo rasel bogatejši jutrišnji dan, ki ga bomo skupaj ustvarjali.

Litijski odbor
Slovenskih krščanskih demokratov
Martin Hostnik

VE '90 VOLITVE '90 VOLITVE '90

Naša moč je v ljudeh

Ne prepričujejo samo besede, pomembnejši so rezultati.

Imamo kaj pokazati.

Stopite v naše krajevne skupnosti in videli boste sadove vaših rok. V prihodnje zahtevamo, da tudi družba zagotavlja več pomoči našim skupnim projektom.

Zato se bomo skupaj z vami bojevali za:

– VEČ in

– BOLJE

Oboje pa moramo doseči v ČIM KRAJŠEM ČASU.

Ustvarjamo, da bomo bogati

1. Spodbujati modernizacijo obstoječih gospodarskih panog, da bodo zagotavljale visoko rentabilnost oziroma dobiček.

2. S sredstvi za razvoj, posebnimi namenskimi sredstvi, bančnimi krediti in sredstvi občine pospešiti preusmeritve tistih gospodarskih organizacij, ki v novih tržnih razmerah ne dosegajo zadostne akumulacije oziroma ne ustvarjajo dobička.

3. Ustanavljati nove, moderne, visokoakumulativne manjše gospodarske organizacije, ki bodo omogočale zaposlovanje višje in visoko izobraženih kadrov in ustvarjale visoke dobičke.

Povezati jih v vrsto družbenih, zasebnih, mešanih in zadružnih podjetij.

4. V občini ustanoviti razvojno-zaposlitveni sklad, urediti obrtne cone in sprejeti vse potrebne akte, da bo doma dobilo delo čim več sposobnih in ustvarjalnih ljudi.

Kako zelena je moja dolina

1. Ne bomo dovolili, da bi naš skupni dom postal tako onesnažen, da v njem ne bi bilo možno več živeti.

Napovedujemo boj divjim odlagališčem smeti, zavzemamo se za domišljeno in strokovno utemeljeno skupno lokacijo, ki ne bo nikogar ogrozila, in za čimprejšnjo zgraditev čistilnih naprav.

2. S celotno ekološko sanacijo apnenice in kamnoloma na Ušeniščah si moramo izboriti sodobno, neškodljivo in nenevarno proizvodnjo.

3. Prizadevali si bomo za izrabo čistejših virov energije (plinifikacija).

4. Uporabiti je treba vsa demokratična sredstva, da se prepreči gradnja TE–TO Trbovlje.

5. Dokler ni izključen sum, da termoelektrarna Trbovlje poleg žveplogega dioksida troši tudi radon, je treba njeno obratovanje ustaviti.

6. Občina naj v imenu prizadetih občanov sproži odškodninski spor zoper TE–TO Trbovlje za plačilo odškodnine za škodo, ki jo imajo občani glede zmanjšanja proizvodnje sadja in drugih kmečkih proizvodov.

Polje, polje zorano

1. Kmetom je treba vrniti na razne nepravilne načine odvzeto zemljo.

2. S krediti, davčno politiko, posebnimi proračunskimi sredstvi je treba pospeševati proizvodnjo biološko čiste hrane.

3. Zavzemali se bomo, da z vsemi sredstvi revitaliziramo hribovite kmetije in oživimo našo tradicionalno kmečko vas.

4. Kmetovo delo se končno mora začeti ceniti, kar naj se kaže tudi v odkupni politiki. Treba mu je dati čast in veljavo.

Šumijo gozdovi domači

1. Nad gospodarjenjem z gozdovi odpraviti monopol gozdnogospodarskih podjetij.

2. Kmet, lastnik gozda, naj v okviru biološke dopustnosti z njim neomejeno razpolaga.

3. Gozdovi v družbeni lasti naj preidejo v gospodarjenje družbenopolitičnih skupnosti.

4. Skladi za biološko amortizacijo se osnujejo pri občini in republikli.

5. Nadzor nad gozdovi naj prevzame država oziroma pristojni republiški in občinski upravni organi.

Volilni program Socialistične zveze – Zveze socialistov Litija

Mostovi nas vežejo in ceste peljejo v lepšo prihodnost

1. Dokončali bomo občinski cestni križ z Dolenskeje na Štajersko, rekonstruirali zasavsko magistralo od Ribč do Litije in se zavzemali za izgradnjo obvoznice v Litiji in Šmartnem.

2. Skupaj z občani bomo zgradili najmanj 50 kilometrov asfaltnih prevlek v naših krajevnih skupnostih in izboljšali cestne povezave za razvoj hribovskih območij.

3. Tako bomo ustvarili boljše življenjske pogoje za hitrejši razvoj kmetijstva, turizma in boljše povezave s središčem občine.

4. Obnovili bomo most na Savi in poskrbeli za sanacijo vodotokov.

5. Vztrajamo, da se solidarnostno združena sredstva, ki so do zdaj dostikrat nekontrolirano odtekala iz republike, uporabijo tudi za naša območja, zgradijo ceste in objekte, ki bodo v te kraje prinesli novo življenje. Saj se prvi korak zmeraj začne na domačem pragu!

Stoji učilna zidana

1. Osnovna šola naj bo približana našemu šolarju. Da bo v njej srečen že zdaj in ne šele jutri!

2. Ne bomo dovolili, da bi za vsako ceno ukinjali podružnične šole, še zlasti ne na nižji stopnji, da ne bi otrok trgali iz domačega okolja. Ne bomo dovolili racionalizacije na račun najbolj ogrožene populacije. Znanje je moč pridobiti na več načinov.

3. Odrasli naj svoje želje in potrebe po znanju in napredovanju uresničujejo – poleg rednih šolskih programov – tudi doma, v Litiji.

4. Naši otroci naj veselo prepevajo, igrajo in plešejo v glasbeni šoli.

5. Mora se dograditi šola na Dolah.

Zdrav duh v zdravem telesu

1. Dokončali bomo izgradnjo večnamenske dvorane v Litiji in poskrbeli za pogoje množične rekreacije.

2. Ne moremo prestaviti morja, lahko pa v Litiji zgradimo letni bazen.

3. Na Zg. Slivni bo zrasel zimski športno-rekreacijski center, zanj si bomo vneto prizadevali tudi mi.

4. Našim športnim ekipam je treba zagotoviti pogoje za redno vadbo in tekmovanje.

Cveti naj tisoč cvetov

1. V vsaki krajevni skupnosti naj se zagotovijo pogoji za razmah amaterske kulture.

2. Novi prostori za matično knjižnico Litija so

pogoj za odprtje knjižnih izposojevališč v krajevnih skupnostih.

3. Radi bi posodobili osrednjo gledališko dvorano na Stavbah, da bi se v njej počutili udobneje.

4. Skrbeli bomo za ohranitev naravne in kulturne dediščine, da bomo imeli kaj zapustiti za namcem.

5. Izdali bomo monografijo NOB litijskega okrožja.

Turizem smo ljudje

1. Ustvarili bomo pogoje za razvoj kmečnega turizma odprtih vrat, prijaznih domačih gostlin, nadaljnji razvoj GEOSS-a in obogatitve turistične, kulturne in gostinske ponudbe na gradu Bogensperk.

2. Z revitalizacijo starih mestnih predelov v Litiji in Šmartnem bomo popestrili turistično in gostinsko ponudbo teh krajev.

Za zdrav rod

1. Vsem ljudem bomo še naprej zagotavljali osnovno zdravstveno varstvo, kajti zdravje je resnično največje človekovo bogastvo.

2. Da bi zdravstvo še bolj približali ljudem, se bomo zavzemali za uveljavitev zasebne zdravstvene in zobozdravstvene prakse.

Nihče ne sme biti sam

1. Še posebna skrb bo namenjena starim, brezdomnim in bolanim ljudem. Nihče ne sme biti sam.

2. Jesen življenja naj bo varna in brezskrbna, zato naj se prizna pravična pokojnina za minulo delo.

3. Našim najmlajšim smo dolžni zagotoviti srečno otroštvo, zato se bomo zavzemali za vključitev vseh otrok v vse oblike otroškega varstva (tudi zasebnega).

Ta hiša je za vse

1. Gradnja družbenih in lastniških stanovanj naj se nadaljuje, da bi pridobili nove stanovanjske površine tudi za socialno šibke občane in da bi se izboljšala kvaliteta stanovanj.

2. Mladim družinam in ostalim ljudem je treba z davčno in kreditno politiko ob ustrezni komunalni urejenosti omogočiti, da si čimpreje postavijo streho nad glavo.

Z vsemi ljudmi dobre volje

1. Za naš program smo se pripravljene zavzemati skupaj z vsemi ljudmi dobre volje in srčne kulture (zvez, organizacij, društev, združenj, klubov), ki so pripravljene skupaj z nami:

– ustvarjati lepši jutri brez etiketiranja, delitev, preštevanj in diskvalifikacij,

– si prizadevati za pravno državo, demokratično ureditev in spoštovanje različnosti tudi v praksi in ne samo v besedah,

– težiti k resnični človekovi svobodi, ustvarjalnosti in napredku.

2. Reorganizirali bomo obstoječo občinsko upravo, jo strokovno spremenili in delno zamenjali, da bi bila ljudem blizu, učinkovita, hitra in med seboj povezana. Tako bi lahko v večini primerov na enem mestu v celoti ustregla ljudem.

3. Naši fantje naj služijo vojaški rok v Sloveniji.

Obrnjeni v svet

1. Želimo si napredka, miru in varnosti, v skupni državi, ki bo resnično naša.

2. V njej bomo vztrajali, da polnopravno stopimo v Evropo, katere del smo.

VOLITVE '90 VOLITVE '90 VOLIT

Odbor stranke Zelenih Slovenije smo v občini Litija ustanovili zato, ker z dosedanjimi oblikami dela v občini ni bilo doseženih nobenih bistvenih rezultatov pri varovanju okolja. Zato hočemo priti na oblast, kjer bomo določali tudi v korist narave in bodočnosti.

Smo samostojna stranka, ker ne verjameмо, da bodo druge stranke, ko bodo (če bodo!) prišle na oblast, ekološki program izvajale kot prioriteto dejavnost. Naš program pa je v prvi vrsti prav ekološki!

Na posameznih področjih bomo vodili takšne politiko:

Gospodarski razvoj

Zeleni v litijski občini bomo vodili takšno gospodarsko in splošno razvojno politiko občine, ki bo okolju prijazna. Zavzeli se bomo za razvoj ekološko čistih dejavnosti, ki bodo porabile manj energije.

Naša usmeritev je: plača naj tisti, ki okolje onesnažuje, stroški varstva okolja pa naj se vključijo v ceno izdelkov in storitev!

Prostorski razvoj

Uveljavili bomo tak prostorski razvoj, ki bo skladen z omejenimi naravnimi danostmi. Temu bo prilagojena tudi pozidava, gradnja stanovanjskih in drugih objektov. Ne bomo dopustili večjo pozidavo in drugo gradnjo, kot pa jo prostor prenese. Ohraniti hočemo naravno, tipično slovensko krajino, ki bo postala privlačna tudi za turizem.

Kmetijstvo

Podpirali bomo tak razvoj kmetijstva, da se bo zmanjšala uporaba škodljivih kemičnih snovi. Z ustrezno davčno politiko bomo dosegli čim boljše izrabo kmetijskih površin, poodpirali bomo družinske kmetije.

Energija

Z ustrezno davčno politiko moramo stimulirati prehod na uporabo čistejših virov goriv. Smo za izkoriščanje obnovljivih energetskih virov (sonce, veter itd.), za uporabo neosvinčenega bencina in zmanjšanje uporabe energije z odpravo davkov na izolacijske materiale.

Odpadki

Prioritetna dejavnost zelenih bo tudi v ureditvi sistema ravnanja z odpadki. Najprej (in čimprej!) bomo pripravili predloge za ureditev odlagališč odpadkov v celi občini, ki bodo brez škodljivih vplivov na oko-

PROGRAM ZELENIH LITIJ

lje. Nato pa bomo uveljavili takšno politiko ravnanja z odpadki, da se ne bo nikomur več izplačalo nezakonito odlaganje odpadkov v naravno okolje.

Volilni program Zelenih Slovenije (izvleček)

Zeleni Slovenije smo samostojna politična organizacija, ki si prizadeva za uravnovešen, ekološko pretehtan in celosten družbeni razvoj. V ospredje postavljamo odgovornega posameznika in varovanje okolja. To sta za nas temeljna pogoja življenja in skladno z njima je zasnovan naš volilni program.

Zeleni Slovenije si prizadevamo za uresničitev naslednjih ciljev:

- spoštovanje človekovega dostojanstva, človekovih pravic in svoboščin,
- politični pluralizem, pravno državo in parlamentarno demokracijo,
- ravnovesje med človekom, družbo in naravo,
- varstvo in izboljševanje okolja, varstvo naravnih virov in smotrno gospodarjenje z njimi,
- tržno gospodarstvo, ki bo uravnoveženo z naravnimi danostmi slovenskih pokrajin.

Pot za doseglo ciljev in usmeritev ZELENIH Slovenije je prenova in preoblikovanje političnega, gospodarskega, državnega in kulturnega življenja. To naj temelji na ekoloških, demokracijskih in nenasilnih prizadevanjih in na pravici do samoorganiziranja posameznikov ter samoodločbi in suverenosti slovenskega naroda.

Narava

Narava je naš največji kapital. Zato bomo dopuščali njeno izrabo le v tolikšni meri, da bo ohranjeno ravnovesje med naravo in človekom.

Gozdovi

Gozdovi, največja značilnost zelene Slovenije in občine Litija, morajo biti predvsem v funkciji uravnavanja naravnih procesov. Ohraniti jih moramo kot naše bogastvo, ki ga nenehno potrebujemo za zdravo življenje. Zato bomo nasprotovali gradnji novih termoelektrarn in zahtevali sanacijo obstoječih.

Vode

Površinski vodotoki, vključno s Savo, ne smejo biti zgolj odvodni kanali, temveč čiste vode z naravnim vodotokom in vsem rastlinskim in živalskim življenjem v in ob vodah. S tem si bomo zagotavljali tudi pogoje za čiste podtalne vode in zdravo pitno vodo.

Smu proti hidromelioracijam in betoniranjem najlepših potokov in rek.

Zahtevali bomo, da pride Sava od litijskega mostu navzgor pa do občinske meje v gospodarjenje občanov Litije, ker se je do sledaj s Savo na tem območju ekološko povsem neustrezno gospodarilo, npr. pri izkoriščanju sipin in ravnanju z obrežno vegetacijo.

Promet

Trasa magistralne ceste skozi center Litije je povsem neustrezna, prav tako regionalna skozi Šmartno. Zahtevali bomo obvoznice mimo Litije in Šmartna in ne bomo dovolili, da postanejo središča naših bivalnih naselij obremenjena s tranzitnim prometom, hrupom in nesrečami.

Zdravo življenje

Zavzeli se bomo za vse tiste ukrepe, s katerimi bomo dosegli, da bomo dihali boljše zrak, pili boljše vodo, jedli bolj zdravo hrano in bili podvrženi manjšemu hrupu.

Spodbujali bomo vse oblike življenja v naravi, zlasti pa zdravo gibanje v naravi in športno udejstvovanje vseh ljudi.

Naš cilj je:

**Za zeleno, zdravo in lepo Slovenijo!
Danes in jutri!**

Mi Zeleni se ne borimo za absolutno oblast. Z vsakomur smo se pripravljene pogovarjati; če bo kdo imel boljše argumente o posameznih zadevah, bomo tudi temu prisluhnili.

***

Prvenstveno se bomo zavzemali za dvig ekološke zavesti ljudi, pa tudi za takšno kaznovano politiko, ki bo upoštevala pravo ceno uničenja narave.

V zvezi s tem se mora bistveno izboljšati delovanje inšpekcijskih služb, ki morajo organizacijsko in vsebinsko položaj v celoti obvladati.

***

Naš zeleni program je program narave, zdravja in lepote. Vendar pa ga bomo uresničevali le tako, da bomo s svojimi delegati prišli v skupščine, torej tja, kjer se odloča!

***

Zeleni ne obljublamo, da bomo čez noč razrešili in popravili vse kar je v preteklih desetletjih naše okolje v tolikšni meri uničilo. Vendar bomo odločno zahtevali sanacijo stanja, sanacijo vi-

rov onesnaževanja in nasprotovali vsakemu posegu v prostor, ki bi dodatno onesnaževal okolje, skrnil naravo in ogrožal zdravje ljudi.

***

V skupščini občine bomo vztrajali, da se še letos razreši problem lokacij odlagališč odpadkov in uredi enoten sistem ravnanja z njimi.

***

Naš program izrecno poudarja skrb za človeka, njegovo zdravje, ustvarjalno svobodo in svobodo političnega opredeljevanja. Nismo za razvoj »za vsako ceno« oziroma ceno uničenja narave in zdravja.

***

Litija, Šmartno in druga naselja morajo spet postati prijetna, nehrupna in urejena. Slovenska vas mora biti v službi narave in ljudi, ki tod živijo.

***

Za vnuke!

Mi smo dobili naravo od naših očetov in dedov. Kakšno bomo prepustili sinovom, hčeram in vnukom?

VE '90 VOLITVE '90 VOLITVE '90

Volilni program občinske organizacije ZKS – Stranke demokratične prenovne

ZKS – stranka demokratične prenovne prihaja na volitve kot notranje prerojena, samostojna in od kakršnih koli central neodvisna politična stranka. S svojim dosedanjim delom jamčimo, da bomo o vseh, še tako težkih in zapletenih razmerah delovali premišljeno in modro, saj to znamo.

Temeljne vrednote, za katere se zavzemamo so: človekove pravice in svoboščine, demokratično izvoljena in ljudstvu odgovorna oblast, spoštovanje strokovnosti in dela, prijazno okolje, solidarnost s socialno ogroženimi, povezava z Evropo, preoblikovanje Jugoslavije tako, da bo omogočala polno uveljavitev suverenosti vsakega njenega naroda.

Litijska ZKS – stranka demokratične prenovne se s tem programom zavezuje, da bodo njeni delegati v občinski skupščini in skupščini SRS delovali za uresničevanje naslednjih ciljev:

Za uspešno in v svet odprto litijsko gospodarstvo

- Spodbuditi želimo prestrukturiranje neugodne velikostne sestave litijskega gospodarstva (ob obstoječih velikih podjetjih, ki so nosila večino teže dosedanjega razvoja, se morajo oblikovati še manjša in srednje velika), zato zahtevamo brez nadaljnega odlašanja:
  - ustanovitev sklada za razvoj drobnega gospodarstva v občini,
  - ureditev obrtne in industrijske cone tako, da prostor ne bo več prva ovira, na katero naleti tisti, ki želi razvijati novo dejavnost in da bodo pri tem strogo upoštewane ekološke omejitve.
- Z razvojnimi sredstvi in zagotavljanjem prostorskih možnosti bomo omogočili hitrejši razvoj terciarne dejavnosti (gostinstvo, turizem, trgovina, svetovalne in podobne dejavnosti), saj imamo tudi zaradi bližine Ljubljane in nerazvitosti teh dejavnosti v občini še številne možnosti. Hkrati mora potekati tudi vsebinska preusmeritev od klasične h kvantitativne smeri proizvodnje, pri kateri štejejo samo tone, metri, kubiki in hektolitri v novo, na kvaliteti temelječo razvojno filozofijo, ki bo dolgočasno prinašala dobiček.
- Skupščina naj v sodelovanju s strokovnjaki sprejme celovito razvojno strategijo občine. Obenem pa naj ima vsako podjetje svoj jasen razvojni program, njegov sestavni del pa mora biti kadrovski načrt, ki določa tudi način reševanja morebitnih presežkov delavcev.
- Zavzemamo se za razbremenitev gospodarstva, ki bo omogočilo njegovo konkurenčnost na svetovnem trgu.
- Preko sklada za gospodarski razvoj bomo podprli prizadevanja za obnovo gospodarstva, pri čemer je potrebno oceniti, ali naložbeni programi ustrezajo kriteriju 4E (ekologija, energetika, eksport /izvoz/ in ekonomika).

Skupščina naj bo navijaška oblast v občini

- Vztrajali bomo, da najpomembnejše odločitve v občini sprejema skupščina in ne kdo mimo nje. Uvede naj se v svetu sicer znana praksa javnega zaslišanja kandidatov za visoke funkcije (npr. kandidatov za člane izvršnega sveta), ko ti pred komisijami zborov ali pred celotno skupščino z odgovori na vprašanja dokazujejo, koliko poznajo probleme, ki jih bodo reševali.
- Občinska uprava naj se ukvarja prdvsem s stvarmi, zaradi katerih je v zgodovini sploh nastala: skrb za ceste, komunalno, oskrbo, prostorsko uredjanje itd., opusti pa naj vsako vmešavanje v gospodarstvo.
- Razvijali bomo vlogo občine kot servisa za krajevne skupnosti.

Ekologija – narava določa meje razvoja

Prioritetne naloge na področju varstva okolja so:

- določitev in ureditev smetišča za Litijo ter sanacija divjih odlagališč, vključno s tistim, ki ga sedaj uporablja Komunala,
- izgradnja čistilne naprave za Litijo in Šmartno,
- zagotovitev zdrave pitne vode za vse občane in zaščita podtalnice,
- dosledno uveljavljanje evropskih standardov glede dopustnosti škodljivih emisij in načela, da mora škodo storjeno naravi poravnati tisti, ko jo je povzročil,
- z davčno politiko in ostalimi ekonomskimi ukrepi pospeševati prestrukturiranje proizvodnje v smeri neagresivnih tehnologij z nizko porabo surovin in energije,
- zmanjšanje onesnaženosti zraka tudi z uporabo za okolje manj škodljivih vrst energije, vključno z proučitvijo možnosti za ogrevanje Litije in Šmartna s plinom,
- sodelovanje z organi in organizacijami v sosednjih občinah zaradi skupnega reševanja ekoloških problemov (Domžale – kamnolom Ušenišče, Zasa – toplograjski in TE Trbovlje)

Šolstvo – brez znanja ne bo šlo

- Brez izboljšanja zelo neugodne izobrazbene strukture v občini (v občini ima samo 6,9 % delavcev visoko ali višjo izobrazbo, v regiji 13,9 %) ne moremo upati na hitrejši razvoj in boljše življenje. Osnova je kvalitetna, strokovna in avtonomna osnovna šola.
- Politika naj se ne vmeša v to, kako je šola organizirana, to je stvar stroke. Smo pa proti ukinitvi podružničnih šol, saj so te za ohranitev življenja v naših vaseh nepogrešljive.
- Vztrajali bomo pri zahtevi, da se v občini sprejme strategija dolgoročnega razvoja osnovnega šolstva.
- Zavzemamo se za dokončanje osnovne šole na Dolah in nadaljnji razvoj glasbene šole.

Kultura – kot sestavni del kvalitete življenja

- Zagotovitev prostorov, ki bodo omogočili da obdržimo matičnost litijske knjižnice, naj ima prednost pred ostalimi nalogami.
- Zavzemamo se za večjo pomoč ljubiteljski dejavnosti (pevske zbori, dramske skupine itd.) in postopno obnovo in ureditev prostorov, ki jih v krajevnih skupnostih uporabljajo za delo društev.
- Še bolj povežimo kulturo in turizem (kulturni praznik na Geoss, kulturni dnevi na Vačah, prireditve na Bogenšperku, likovne kolonije, Levstikova pot itd.) ter poiščimo dobrega gospodarja za grad Bogenšperk.

Šport – želja in potreba po zdravem življenju

- Zaskrbnjujoči podatki o zdravstvenem stanju šolske mladine potrjujejo, da smo za zdrav telesni razvoj naših otrok storili premalo, zato se bomo zavzemali za čimprejšnje dokončanje večnamenske dvorane v Litiji.
- Šport in rekreacijo je potrebno obravnavati enakopravno z ostalimi družbenimi dejavnostmi.

Medčloveška solidarnost – temelj socialne politike

- Uveljavili bomo takšno socialno politiko, ki bo omogočila dostojno življenje vsem, ki so pomoči potrebni (bolni, ostareli, brezposelni) in ki bo odpravila lažno solidarnost na potuho slabemu delu.
- Zavzemamo se za gradnjo cenejših stanovanj tako, da bodo do njih lahko prišle tudi mlade družine.
- Že v tem letu naj se reši problem otrok, ki niso mogli dobiti prostora v vrtcu, pri čemer naj se prouči tudi možnost organiziranja zasebnega varstva.
- Smo za svobodno izbiro zdravnika in zdravstvene ustanove ter za uvajanje in razvijanje tudi zasebne prakse na tem področju.

Kmetijstvo – zemljo tistemu, ki jo bo obdelal

- Vztrajali bomo pri zahtevi, da izvršni svet v sodelovanju z ostalimi nosilci nalog pripravi celovit program ukrepov za razvoj hribovitega območja. Ta program naj vsebuje naloge občine, javnih podjetij in drugih organizacij pri zagotavljanju takšnih razmer (urejene ceste, vodovodi, avtobusne povezave, PTT, možnost zaposlitve v obratih, šole, pomoč pri razvoju stranskih dejavnosti, zlasti kmečkega turizma), ki bodo omogočile dostojno življenje tudi na hribovitih kmetijah.
- V praksi bomo uveljavili enakopravnost družbenega in zasebnega kmetijstva ter učinkovito zaščito obdelovalne zemlje pred pozidavo.
- Smo za izenačenje položaja zaposlene in kmečke žene.

Krajevne skupnosti

- Zavzemamo se za policentrični razvoj in sistematično pospeševanje razvoja manj razvitih krajevnih skupnosti (tudi z večjimi olajšavami pri davkih in drugimi ugodnostmi).
- Določiti je potrebno stabilen vir sredstev za financiranje krajevnih skupnosti.
- V preteklem letu je bilo s skupnimi naporii krajevnih skupnosti občine in skupnosti za ceste storjeno veliko za izboljšanje cestnih povezav v občini, s tem bomo nadaljevali tudi letos.

Kako želimo uresničevati ta program

Litijska ZKS – stranka demokratične prenovne pri uveljavljanju tega programa ne računa samo na svoje člane, ampak tudi na druge občane, ki so jim ta stališča blizu. Za uveljavitev programa si bomo prizadevali v odprtem in demokratičnem volilnem boju.

Garancija, ki jo ponujamo za uresničevanje programa, so naši kandidati za volitve. Tako kot v programu poudarjamo pomen strokovnosti in znanja, tako smo tudi pri izbiri kandidatov gledali na to, da gre za ljudi, ki so se pri svojem rednem delu že dokazali.

KS ŠMARTNO

Klub mladih tehnikov

Na dan slovenskega kulturnega praznika so v šmarnski osnovni šoli ustanovili Klub mladih tehnikov. Osnovni namen njegove dejavnosti poteka pod geslom »Mladi tehniki raziskujejo in ustvarjajo«. Šolarji višje stopnje, na ustanovnem sestanku jih je bilo 64, so se odločili, da bodo do konca tekočega šolskega leta delovali v modelarskem, prometnem, radioamaterskem in obrambnem krožku, svoj program pa so izdelali še Mladi elektroniki in mladi raziskovalci. Poleg tega bosta potekali v tečajni obliki še dve dejavnosti: uporaba električnega orodja KLIP-KLAP in spoznavanje proizvodnega procesa ter delo z zbirko FISCHER. V Klub se bodo lahko vključili tudi učenci nižje stopnje, ki bodo izdelovali makete z zbirko Lesko modelar.

Navedene krožke bo vodilo 7 mentorjev: 4 učitelji in 3 zunanji sodelavci. Večinoma bodo potekali v popoldanskem času,

nekateri pa tudi takoj po pouku, da jih bodo lahko obiskovali učenci vozači.

In kako bo s sredstvi? Glavni mentor Janez Kobal pravi, da računa na denar odbora za tehnično kulturo pri Telesno-kulturni skupnosti Litija, na Občinsko raziskovalno skupnost, na pomoč delovnih organizacij kot pokroviteljev, na sofinanciranje učencev in pomoč šole.

Mladi tehniki in njihovi mentorji pričakujejo, da bodo tehnične dejavnosti prispevale k uveljavljanju delovne, proizvodne in politične vzoje, vplivale na znanstveno-tehnično ustvarjalnost in da bodo popularizirale tehnološko in poklicno svetovanje. Svoje znanje in sposobnosti pa bodo člani krožkov pokazali na nastopih, razstavah in raznih srečanjih, ki jih že načrtujejo. Pri njihovem delu jim zaželimo veliko uspehov.

Boris Žužek

Bliža se krvodajalska akcija

Krvodajalstvo je v naši republici prostovoljna dejavnost, vendar je iz leta v leto v rahlem upadanju, tako da v marsikateri občini ne dosegajo več letnega plana. Pri nas tega problema še nimamo, saj letno plansko število krvodajalcev še vedno presega za 6 %, tako da smo po uspešnosti med prvo polovico slovenskih občin. Občinska organizacija Rdečega križa Litija organizira odvzem krvi dvakrat letno: spomladi in jeseni. Lani je v marcu darovalo kri 548 občanov, od tega 35 prvič, 40 pa so jih odklonili, v oktobru pa je bilo 527 odvezmov, 22 odklonov, prvič pa je darovalo kri 37 posameznikov.

Krvodajalce zbirajo v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih, kjer opravljajo to nalogo krajevne organizacije Rdečega križa. Pri doseganju letnega plana pa niso povsod enako uspešni. Seveda ni vse odvisno le od prizadevanosti aktivistov, ampak tudi od drugih okoliščin. Po lanskih podatkih so dosegli najboljši odziv za darovanje krvi pri občanah v litijski Predilnici, Lesni industriji, šmarnski Kovini ter Usnjarni, v občinski upravi ter gabrovske osnovni šoli, od krajevnih organizacij pa so se najbolj izkazali Jevničani in Kresničani.

Letošnja spomladanska krvodajalska akcija bo potekala v litijskem zdravstvenem domu 19. in 20. marca. Na Jožefovo poteka že več let, če je ta dan delavnik. V preteklosti smo prav na ta dan dosegli slovenski rekord, ko je darovalo kri nad 500 občanov, saj je akcija trajala ves dan. Upajmo, da bo tudi letos, kljub težkemu času, ki ga vsi doživljamo, odziv dober, saj se pri humanitarnih dejanjih ne smemo ozirati na politiko.

Boris Žužek

Izobraževanje odraslih

Spoštovani bralci, dolžni smo vam še eno obvestilo v zvezi z izobraževanjem odraslih. Nameravamo vas opozoriti na dve obliki izobraževanja, s katerima bomo začeli v marcu.

Komercialna tehniška šola – šolanje traja dve leti in daje V. stopnjo izobrazbe. Pogoji za vpis je končana šola za prodajalce.

Strojna tehniška šola (NAD) – tudi to šolanje traja dve leti in daje V. stopnjo izobrazbe. V izobraževanje se lahko vključijo vsi, ki imajo končano IV. stopnjo (3-letno šolo) kovinarske usmeritve. Iz drugih smeri (poklicev) slušatelji opravljajo dodatne izpite.

Vse, ki se zanimate za ti dve obliki izobraževanja, vabimo na razgovor na našo delavsko univerzo, kjer boste dobili podrobnejše informacije. Vpis bo trajal do konca meseca marca. O drugih oblikah izobraževanja preberite v spodnjem razpisu.

Zavod za izobraževanje in kulturo Litija Delavska univerza objavlja za šolsko leto 1989/90

RAZPIS

za vpis

I. v programe srednjega usmerjenega izobraževanja

1. strojna usmeritev

- program za strojništvo, smer oblikovalec kovin, 1. letnik, SR, IV. stopnja
- program obratni strojni tehnik, I. letnik, NAD, V. stopnja (šolanje traja 2 leti)

2. promet in zveze

- program vožnja motornega vozila, smer vozniško-mehaničar, 1. letnik, SR, IV. stopnja
- vpišejo se lahko kandidati s končano osnovno šolo (šolanje traja 2 leti in pol)
- vpišejo se lahko kandidati s končano šolo IV. stopnje (prekvalifikacija traja 6 mesecev)

3. poslovno-financijska in trgovinska dejavnost

- prodajalec, 1. letnik, SR, IV. stopnja
- prodajalec (prekvalifikacija iz drugih poklicnih strok), SR, IV. stopnja
- komercialni tehnik, NAD, V. stopnja (pogoj za vpis je končana šola za prodajalce, šolanje traja 2 leti)

II. v osnovno šolo za odrasle (od 6. do 8. razreda)

III. v programe strokovnofunkcionalnega izobraževanja (tečaje):

- tečaj lahke in težke gradbene mehanizacije
- tečaj za voznike viličarja
- tečaj tujih jezikov (nemški, angleški, italijanski)
- tečaj za skladiščnike
- začetni in nadaljevalni tečaj šivanja in krojenja
- tečaj za gostinske delavce
- tečaj iz varstva pri delu
- strojepisni tečaj

Vse informacije o posameznih oblikah izobraževanja dobite na delavski univerzi, Parmova 4, tel. 881-182, vsak dan od 8. do 12. ure in od 15. do 16. ure.

Nepravilnosti

v avtobusnem prometu

Po zadnji reformi osnovnega šolstva poteka pouk na podružničnih šolah le do 4. razreda, višje razrede pa učenci obiskujejo v Litiji, kamor se vozijo z avtobusom.

S temi avtobusi (npr. Litija-Polšnik) potujejo tudi drugi potniki, ki pa morajo izstopiti že na robu Litije, čeprav imajo (pre)drago vozovnico plačano do končne postaje, to je do restavracije Pošta. Prizadeti so predvsem tisti, ki so namenjeni na železniško postajo, saj morajo precejšen del poti opraviti peš. Menim, da bi se ta nepravilnost lahko odpravila.

I. Ž.

Vprašanje odgovornim v TVD Partizanu Litija

Ob vsakoletnih prireditvah ob prazniku občine Litija je bilo do sedaj na sporedu vedno tudi odprto občinsko prvenstvo v namiznem tenisu (to je bilo že dolgo vrsto let - tradicionalno). Postavljam pa vprašanje predstavnikom TVD Partizanu Litija, zakaj ga letos niso oz. na podlagi česa so se enostavno odločili, da tega prvenstva letos ne bo. Radi bi zvedeli za razloge, kajti po mojem mnenju ni enostavno prekiniti nekaj že tradicionalnega. Stopar Franc v imenu skupine rekreativnih igralcev namiznega tenisa

Odmev na članek »suhe vodovodne pipe...«

Še en dober poznavalec komunalne dejavnosti, tov. ali morda gospod Jani Zore, je v januarški št. Glasila občanov

postavil naše podjetje kar v položaj monopolista.

Izredna informiranost in strokovna utemeljenost avtorja seveda izvira vsekakor iz zelo strokovnega nivoja, saj namreč ta »soustvarja« obliko delovanja komunalne sfere na Institutu za komunalno dejavnost pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani. Žal pa ob tej strokovni zaverovanosti pozablja, da žal Komunala ne more vplivati na izdatnost vodnih virov (npr. na sušo v tem zimskem obdobju), da smo monopolni položaj z novim vodovodom kar »dobili« in na kvaliteto, ki so jo sprojevali njegovi stanovski kolegi, ki so izvajali gradnjo in nadzor, mi, »monopolisti«, nismo imeli možnosti vplivati, da tudi v primeru, če bi to možnost imeli, nimamo strokovnega kadra, kajti le kdo bi šel h Komunali, kjer vendarle nekomu odgovarjaš, kljub napsprotnim trditvam, saj za to »monopolno« delo gre tudi »monopolna« nagrada ali plača, kakorkoli bi pač te sramotno nizke prejemke zaposlenih imenovali, da smo se kljub »monopolu« trudili odpraviti vse napake takoj, da pa, žal, nihče ne more poredvideti pogostosti okvar. Seveda pa lahko objavimo visok nivo izpada v javnih občilih, saj ni naša želja, da v prostem času in celo na Silvestrovo, ko drugi že praznujejo, do kolena in čez v blatu dopolnjujemo visoko kvaliteto izvedbe monopolnega vodovoda.

Glede na vse to bi se vprašal, čemu avtor »sedi« na vseh posvetih komunalcev, čemu v zvezi s kompleksno problematiko ničesar ni jasno. Ali zato

PISMA BRALCEV

vsi zaposleni delavci doprinašajo svoj delež za njegovo katedro in institut?

Kritizirati zna vsakdo, vendarle je, razlika, če to počne laik, kot npr. pred letom dni v glasilu tov. Agrež, ali pa kritizira »strokovnjak«, ki bi morda s svojim znanjem vendarle kaj pripomogel k izboljšanju stanja.

Še bi lahko razpredali o tej problematiki in upravičenosti kritike, vendar ne bi želeli polemizirati zadeve. Zahtevamo pa od odgovornega urednika, da se vsebina tega pisma primerno objavi, saj je mnenje porabnikov ob takih člankih več kot eksplozivno.

Direktor:
Janez Baš

Članek

»Poslej drugače«

Oglašamo se v zvezi z zgoraj navedenim člankom v januarški št. Glasila občanov, ki je postavil vsa prizadevanja našega podjetja, da občanu, kolikor je y največji možni meri mogoče, zagotovimo možnost nabave gospodinjskega in ostalih tehničnih plinov, na skrajno neresen nivo.

Očitno je sestavljalcu članka, kot to v prvem odstavku navaja, zadeva zelo »dobro poznana«, saj je to že kar trditv. Menimo, da bi za takšno prezentacijo našega podjetja najverjetneje moral narediti kakšen korak več, seveda pa

poznavanje problema lahko pomeni še kaj drugega.

Če že ni bilo časa, da bi o prodaji plina pridobili kaj več informacij tudi od nas, bi lahko vsaj uporabili že kar zastarelo komunikacijsko sredstvo - telefon.

Zahtevamo, da trditev v Glasilu občanov postavi na drugačen »temelj« in občanov v bodoče ne informira napačno.

Pripravljeni smo sprejeti vsako kritiko, ki je upravičena, saj se zavedamo, da lahko pride in tudi pride do takšnih situacij.

Ravno v tem primeru, kjer smo vložili vse napore za kar najboljšo oskrbo krajanov, pa ne vidimo umestnosti javne graje.

Direktor:
Janez Baš

Pripis uredništva:

Članek Poslej drugače smo objavili, da bi opozorili na pozitivne spremembe, ki so se dogodile pri opravljanju te dejavnosti.

Znano nam je, da se je vodstvo KOP Komunala vseskozi srečevalo z različnimi težavami pri tej dejavnosti (od kadrovskih do distribucijskih) in je v korist potrošnika našlo zdaj - vsaj kaže tako - najboljšo rešitev.

Šlo je torej za prikaz problematike in zdajšnjih rešitev (po zaslugi Komunale) in ne za prezentacijo podjetja, še manj pa za kakršneoli druge name-re.

Divji zahod na Rozmanovem trgu

Da je litijska soseska Rozmanov trg prenatrpana, je jasno. Da se mnogi ljudje in organizacije trudijo, da bi bivanje ljudi v tem predelu napravili čim bolj prijetno, je tudi jasno. Zlasti pa so v takšnem naselju pomembne in nepograbljive zelenice in drevje. Sleherno drevo, ki je bilo tod zasajeno, je neizmerno koristno. Ljudem izboljša zrak, napravi lep videz, skratka, bilo je posajeno in negovano za ljudi.

Pa pride neki L. V., tudi doma na Rozmanovem trgu, in v parku kratkoma poseka debelo, zdravo in lepo drevo. Bližnje ljudi, ki ogorčeno protestirajo, grobo zavrne, češ da drevo dela njegovim rožam nekakšno škodo.

Dogodek, ki se je zgodil 9. februarja (dan po slovenskem kulturnem prazniku!), spominja na zgodbe z Divjega zahoda, ko je prišel, kdor koli je hotel, počel, karkoli je hotel, in na zemlji, ki je bila od kogarkoli.

V tem primeru pa se menda ve, čigavo je zemljišče ob stanovanjskem bloku, in čigavo je bilo drevo. S. V. prav gotovo ne!

Kaj bodo rekli na to inšpektorji in sodniki?! In ne nazadnje tisti, ki z zelenicami in drevjem v njih upravljajo oz. jih vzdržujejo?

Š.S.

KOŠARKA

Tekmovanje litijskih pionirjev

Kot že več let dosedaj poteka tudi letos v okviru šolskih športnih društev po vsej Sloveniji tekmovanje v okviru pionirskega festivala za pokal »ŠUMI« - prvaka SRS.

V Litiji vodi to tekmovanje Košarkarski klub KOVINA Litija. Naši pionirji tekmujejo v skupini: Trbovlje, Zagorje, Hrastnik in Litija. V nadaljnje tekmovanje se uvrsti prvouvrščena ekipa in pet drugouvrščenih, izračunanih na podlagi količnika.

Litijski pionirji so prvo tekmo igrali z Zagorjem in izgubili z 18 točkami razlike. Nasprotniki os bili boljši v skokih in to je tudi odločilo zmagovalca. Trener ekipe je Marko Logaj iz Jesenja. Po tekmi z Zagorjem mi je v razgovoru povedal, da je delo z mladimi prijetno, vendar včasih tudi težavno. Z dobro voljo se vse težave premagajo.

In kaj pričakuje od nadaljevanja tekmovanja?

»Sigurno je v tej skupini najmočnejša ekipa Zagorja, ima višje igralce in je bolj uigrana. Litijska ekipa bi lahko z malo sreče in dobrim količnikom zasedla drugo mesto in uvrstitev v nadaljnje tekmovanje.«

Dosedanji rezultati:

Zagorje : Litija	55 : 38 (27 : 18)
Litija : Trbovlje	38 : 41 (20 : 18)
Litija : Hrastnik	50 : 30 (28 : 23)

Šuštersič Karolina

VULKANIZERSTVO

Kastelic Zdravko, Brodarska c. 15, Litija

Obveščam vse stranke, da poleg storitev, nudim tudi avtoplašče in zračnice vseh dimenzij. Za vsako kupljeno gumo nudim brezplačno montažo.

CENA JE UGODNA
Se priporočam!
Delovni čas
od 8.-13. ure in od 15.-18. ure.
Telefon: 881-807

V SPOMIN

Minilo bo leto dni žalosti, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

VLADIMIR ZEVIK

Hvala vsem, ki se ga spominjate in stojite ob njegovem preranem grobu.

Žaljuči: žena z družino

*Pomlad na vrt bo tvoj prišla
in čakala, da prideš ti,
sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.*

(narodna)

V SPOMIN

Mineva žalostno in boleče leto, odkar nas je zapustila

MARIJA KOSI iz Sp. Hotiča 32

Hvala vsem, ki se je spominjate in stojite ob njenem preranem grobu.

Vsi njeni

*Smrt neizprosna nam je vzela mamo,
nam pa pustila rano,
srce naše zdaj ječi
zakaj, zakaj odšla si mama ti?*

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi žene, mame in babice

MARIJE SLUGA

iz Prežanjskih njiv 3
Dole pri Litiji

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, ki ste nam izrazili sožalje in z nami delili bolečino.

Hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred in govorniku Metodu Zavrlu za poslovilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se tudi Gasilskemu društvu Dole in sodelavcem IUUV Usnjarne Šmartno za pomoč in izrečena sožalja.

Še enkrat hvala vsem za darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Mož Slavko in hči Marinka z družino

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše drage žene, mamice in stare mame

ANGELCE WEISS iz Gobnika pri Gabrovki

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, vsem, ki ste darovali cvetje ali prispevali v dobre namene, ki ste se tako številno poslovili od nje v domači hiši in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala višji med. sestri Cvetki in mag. asist. dr. Tonetu Cerarju iz Ljubljane za veliko pomoč v času njene hude bolezn, vsem sosedom, kolektivu HP-KZ Gabrovka, kolektivu Zdravstvenega doma Litija ter sodelavcem zobne ambulante. Iskrena hvala pevcem na koru in pevskega zboru za zapete žalostinke, tov. Heleni za poslovilne besede in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsem še enkrat hvala.

Žaljuči: mož Lojze, hčerka Mira z družino
in ostalo sorodstvo

V SPOMIN

21. februarja je minilo leto, odkar nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

AMALIJA ZUPANČIČ iz Kresniških Poljan

*Rože cvet in sveče sij
naj ti pove,
da vedno v naših srcih si.*

Vsi tvoji

ZAHVALA

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dobri mož, oče, dedek in pradedek

ALOJZ KOTAR roj. 1920 čevljar iz Dol pri Litiji št. 1

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno lepo se zahvaljujemo sosedom Jožetu Novaku, Antonu Anžiču in Anici Avbelj za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala kolektivu Papirnice Radeče, Tkanine Ljubljana, IUUV, GG Lj., obrata Trzin, ter zastavonošem KS Dole, GD Dole, RK Dole, govorniku tov. Mirku Vrtačniku za ganljive besede slovesa, pevcem iz Polšnika za zapete žalostinke ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žaljuči: žena Cita, otroci Jože, Anton, Janez
in Stankaz družinami

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dragega

MILANA GRUMA

se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in sodelavcem za darovano cvetje, sveče in spremstvo na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo pevskega zboru, gospodu župniku za opravljen obred in obema govornikom. Vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in se poklonili njegovemu spominu, še enkrat hvala.

Žaljuči: žena, hčerka z družino, sin, mama, bratje in sestre

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

ANE FERTIČ (roj. Ilnikar) iz Litije

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste z nami sočustvovali, darovali cvetje in jo pospremili na zadnji poti.

Zahvaljujemo se osebju Doma Tisje za skrbno nego, govorniku za poslovilne besede, kresniškim pevcem za zapete pesmi slovesa, tov. Setničarju za zaigrano Tišino in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega ata

FRANCA ŠINKOVCA iz Zg. Jablanice

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala bivšim sodelavcem LIL, ZB Litija, KS Jablaniška dolina in GD Jablanica. Hvala tudi govornikom tov. Zavrlu in tov. Jesenšku za poslovilne besede, pevcem mešanega pevskega zbora Tine Rožanc iz Ljubljane za zapete žalostinke ter trobentaču za zvoke Tišine.

Vsem, ki ste mu bili v življenju dobri in ste kakorkoli počastili spomin nanj, še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi

*Ni smrt tisto, kar nas loči
in življenje ni, kar druží nas.
So vezi močnejše.
Brez pomena so razdalje,
kraj in čas.*

(M. Kačič)

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dragega očeta in starega očeta

SLAVKA KADUNCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna hvala gasilcem PD Polšnik za vso njihovo pomoč in prizadevanje, da bi ga ohranili pri življenju. Za vsestransko pomoč se zahvaljujemo družinama Rozina in Razpotnik. Iskrena hvala govorniku za poslovilne besede, pevcem MPZ Polšnik za zapete žalostinke, gospodu župniku za lepo opravljen obred; hvala članom ZB Polšnik in več GD za spremstvo na njegovi poslednji poti.

Vsem in vsakomur posebej še enkrat hvala!

Žalujoči: sinovi Lado, Zdenko in Zdravko ter hči Anka z družinami in ostalo sorodstvo

Upokojenke, upokojenci!

Društvo upokojencev Litija, obvešča svoje člane, da bo imelo svoj redni 21. občni zbor Društva upokojencev Litija dne 7. marca 1990 ob 14. uri v veliki sejni sobi Skupščine občine Litija.

Člani in članice DU Litija, udeležite se zbora v kar največjem številu! Izvolili bomo nov upravni in nadzorni odbor in predsednika.

Pisnih vabil ne bomo pošiljali.

Ob tej priliki bo par pesmi zapel mešani pevski zbor DU Litija.

Istočasno čestitamo vsem dosedanjim in bodočim članicam za 8. MAREC – dan žena.

Ugotovili smo, da še precej upokojenk in upokojencev ni včlanjenih v naše društvo. Pridite, dobrodošli boste!

Uradne ure: ponedeljek, sreda, petek od 8. do 11. ure.

Tajnica:
Draga Šveršina

Podpredsednik:
Albin Ankon

OBVESTILO

Vse krajane Javorja, Leskovice, Vrat in Riharjevca obveščamo, da v Osnovni šoli Javorje vsak tretji četrtek v mesecu od 15.–17. ure zdravstveni delavec iz Litije meri **krvni tlak (pritisk)**.

Krajevna org. RK Javorje

SERVIS

Tomosovih dvokoles z motorjem in mopedov ter popravilo motornih žag. Ugodna prodaja rabljenih motornih žag z garancijo.

LINDNER MARJAN
Marokova pot 8, Litija
Odperto vsak dan od 16. do 19. ure.

OLEPŠAMO

preoblikujemo in podaljšamo lomljive, krhke in grizene nohte.

Oblikovanje in nega nohtov
Tel.: (061) 442-652

Friziranje na domu strank

Katja Vodenik **CKS 5, Litija**

Pričesko vam uredim na vašem domu.

Svoje želje sporočite po tel. 882-996.

mali OGLAS

Prodam opravo za sobo (kavč, omara, vitrina, mizica, fotelja, postelja) lepo ohranjeno po ugodni ceni. Tel. 881-286.

ŠPORT IN REKREACIJA

PLANINSTVO

PROGRAM izletniške komisije za leto 1990

Datum	Dejavnost	Organizator
Nedelja, 11. 2. 1990	Spominski planinski pohod po poteh I. štaj. bataljona Zagorje – Zasavska gora	samostojna udeležba
Sob. ali Nedelja, 10. oz. 11. 3. 1990	16. zimski vzpon na SNEŽNIK	samostojna udeležba
Nedelja, 25. 3. 1990	Spominski pohod na POREZEN	samostojna udeležba
Petek, 16. 3. 1990	Občni zbor PD Litija ob 18. uri v posebni sobi Kegljjišča	UO
Nedelja, 22. 4. 1990	LUBNIK ali ŠMARNNA GORA	Anica Mohar
Nedelja, 20. 5. 1990	Piknik	vsi vodniki
Sobota, 23. 6. 1990	Srečanje zasavskih planincev v organizaciji PD Brežice	Aleš Mohar
Nedelja, 8. 7. 1990	Izlet v visokogorje (okolica Storžiča, Krvavca ali Velike planine)	Franc Štrus
Nedelja, 26. 8. 1990	85-letnica Planinskega društva Litija na Jančah	UO
Nedelja, 9. 9. 1990	Dan planincev pri Krnskem jezeru (avtobusni prevoz)	Andrej Cirar
Sobota, 22. 9. 1990	ŠMOHOR-KAL	Tone Primožič
Nedelja, 28. 10. 1990	OSTREŽ – žeganje	Jože Gretič
Nedelja, 9. 12. 1990	Spominski pohod na TISJE	samostojna udeležba

Obveščamo vas, da bo planinska pisarna ponovno odprta vsak četrtek od 16. do 18. ure.

Članarina za leto 1990 znaša:

- člani 42,00 din.
- mladinci 21,00 din.
- pionirji 14,00 din.

V pisarni je možno kupiti tudi nekatere planinske edicije, kot so: Vodnik po planinskih postojankah, planinski dnevnik in razne dnevnike za transverzale.

Planinsko društvo Litija

ŠAH

Za uspešne nastope na mednarodnih šahovskih turnirjih v KATOVIČAH, BUDIMPEŠTI, BOLZANU,

NÜRNBERGU in PULI je kongres mednarodne šahovske organizacije (FIDE) za kvaliteto iger in rezultate dodelil članu našega kluba SREČKU KOLARJU naziv mojstra fide (mednarodna šahovska kategorija).

V klubu smo prepričani v nadaljnji vzpon našega šahista na svetovni rating lestvici. Šahovski klub Litija

Srečo Kolar

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca SZDL Litija.
Glavni urednik: Andrej Kralj. Ureja uredniški odbor: Jože Sevljak (odgovorni urednik), Mija Bernik, Dušan Gnezda, Franc Končar, Marina Krnel, Gorazd Maveretič, Slavko Rokavec, Marjan Suštaršič, Boris Zužek, Jelka Belec (lektorica Glasila občanov). Predsednik izdajateljskega sveta: Miro Kaplja. Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečnik. Tisk: A. Jovanovič, Litija. Naslov uredništva: Litija, Parmova 9, tel. 881-102. Nenaročenih fotografij in rokopisov ne vračamo. Časopis prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.

KEGLJANJE

Občinsko prvenstvo

Kegljaški klub Litija organizira OBČINSKO PRVENSTVO v kegljanju za posameznike(ce) za sezono 1989/90. Tekmovanje bo potekalo v naslednjih kategorijah:

- SKUPINA A: pionirji do 12 let 50 lučajev polno, pionirji nad 12 let 100 lučajev mešano;
- SKUPINA B: člani (nekategorizirani) 200 lučajev mešano;
- SKUPINA C: člani (kategorizirani) 200 lučajev mešano;
- SKUPINA D: članice 100 lučajev mešano

Prvenstva se lahko udeležijo samo občani Litije!

Startnina bo: skupina A brezplačno, skupina B, C 25 din, skupina D 13 din.

Pričetek tekmovanja bo v ponedeljek, 5. 3. 1990. Finale skupin, v kateri se uvrsti 8 najboljših v predtekmovanju, bo v ponedeljek, 19. 3. 1990.

Tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost! Tekmovanje bo potekalo po pravilih KZJ.

Prijave sprejema IVANČIČ B, vsak torek in četrtek od 18. do 20. ure na kegljišču, in sicer do 28. 2. 1990.

Kegljaški klub Litija

TENIS

ŠD Enotnost Jevnica

Ljubitelji tenisa vabimo k vpisu v novo igralno sezono na teniških igriščih športno-rekreacijskega centra v Jevnici. Z rezervacijo si lahko zagotovite letno karto, ki vam bo najbolj ustrezala:

KARTA A – ena ura igranja tedensko s predhodno rezervacijo, ni prenosljiva na drugo osebo,

KARTA B – dve uri igranja tedensko s predhodno rezervacijo, ni prenosljiva na drugo osebo,

KARTA C – dve uri igranja tedensko s predhodno rezervacijo in zakupom celega igrišča, je prenosljiva (priporočamo društvom, sindikatom, družinam).

Predprodaja kart bo potekala od 15. februarja 1990 do 31. marca 1990 v domu ŠD ENOTNOST Jevnica vsak četrtek od 17. do 19. ure. Dodatne informacije pa dobite na tel. 877-118, KOTAR.

Število kart ni neomejeno, zato pohitite s prijavi.

Odbor

Rešili ste nagradno križanko

V uredništvo smo prejeli 175 rešitev. Izžrebali smo pet nagrajencev:

Prvo nagrado bo prejela **Ivanka Simončič** iz Gabrovke 44 a, drugo nagrado **Nenad Zupanič**, Brodarska 10, Litija, tretjo **Tanja Logar**, Kidričeva 21, Litija, četrto **Janez Kepa**, Črni potok 1, Šmartno, peto pa **Karin Razpotnik**, Cesta komandanta Staneta 18, Litija.

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo. Po pošti bodo prejeli posebno pismo, s katerim bodo dvignili oziroma uveljavili svoje nagrade.

Ker smo v uredništvo prejeli tudi veliko vprašanj, kdo je avtor križanke, izdajmo tudi to skrivnost. Križanko je sestavil Ivan Godec, posvečena pa je bila 300-letnici izida Slave vojvodine Kranjske.

Upajmo, spoštovani bralci, da vas bomo v bližnji prihodnosti še lahko

razveselili s kakšno križanko. Vaš velik odziv kaže, da jih imate radi. Se motimo?

*ZELENI SLOVENIJE
ODBOR LITIJA*

PRISTOPNA IZJAVA

pišite čitljivo!

- 1. Podpisani (ime in priimek) .....*
- 2. Stalni naslov .....*
- 3. Kraj in datum rojstva .....*
- 4. Zaposlen pri .....*
- 5. Izobrazba .....*
- 6. Poklic .....*

izjavljam, da sem sprejel program Zelenih Slovenije – Odbora Litija, ter s tem postal

a) član

b) simpatizer

Kraj in datum:

Podpis:

.....

.....

ustrezno obkroži!

*Izpolnjene pristopne izjave
pošljite na naslov:*

*Zeleni Slovenije – Odbor
Litija, 61270 Litija, p.p. 6
ali jih oddate v knjigarni
DZS v Litiji.*